

Kunnen computers programmeren?

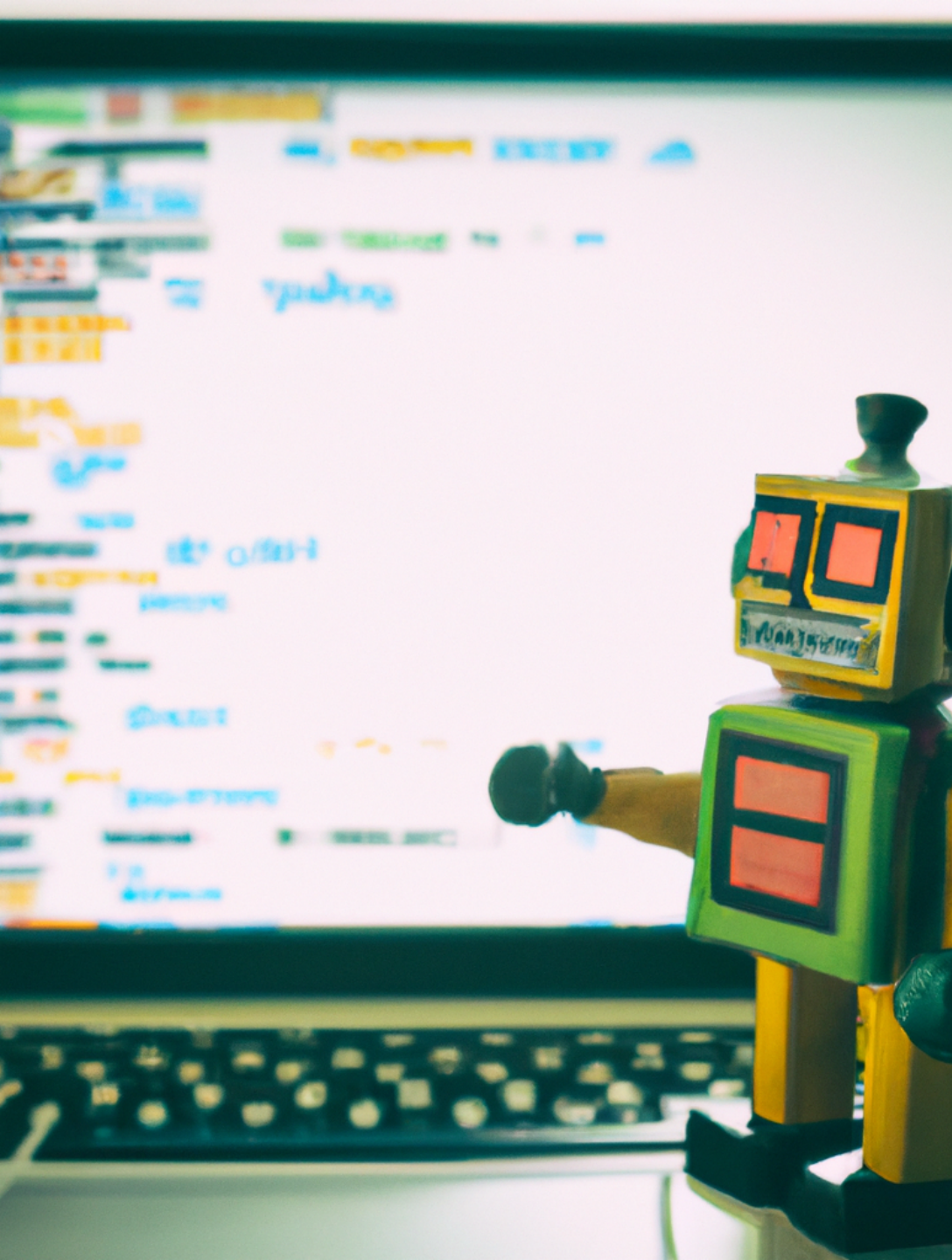
Prof. dr. Frank Neven
frank.neven@uhasselt.be

Codefestival - EU Codeweek -
09/10/2023

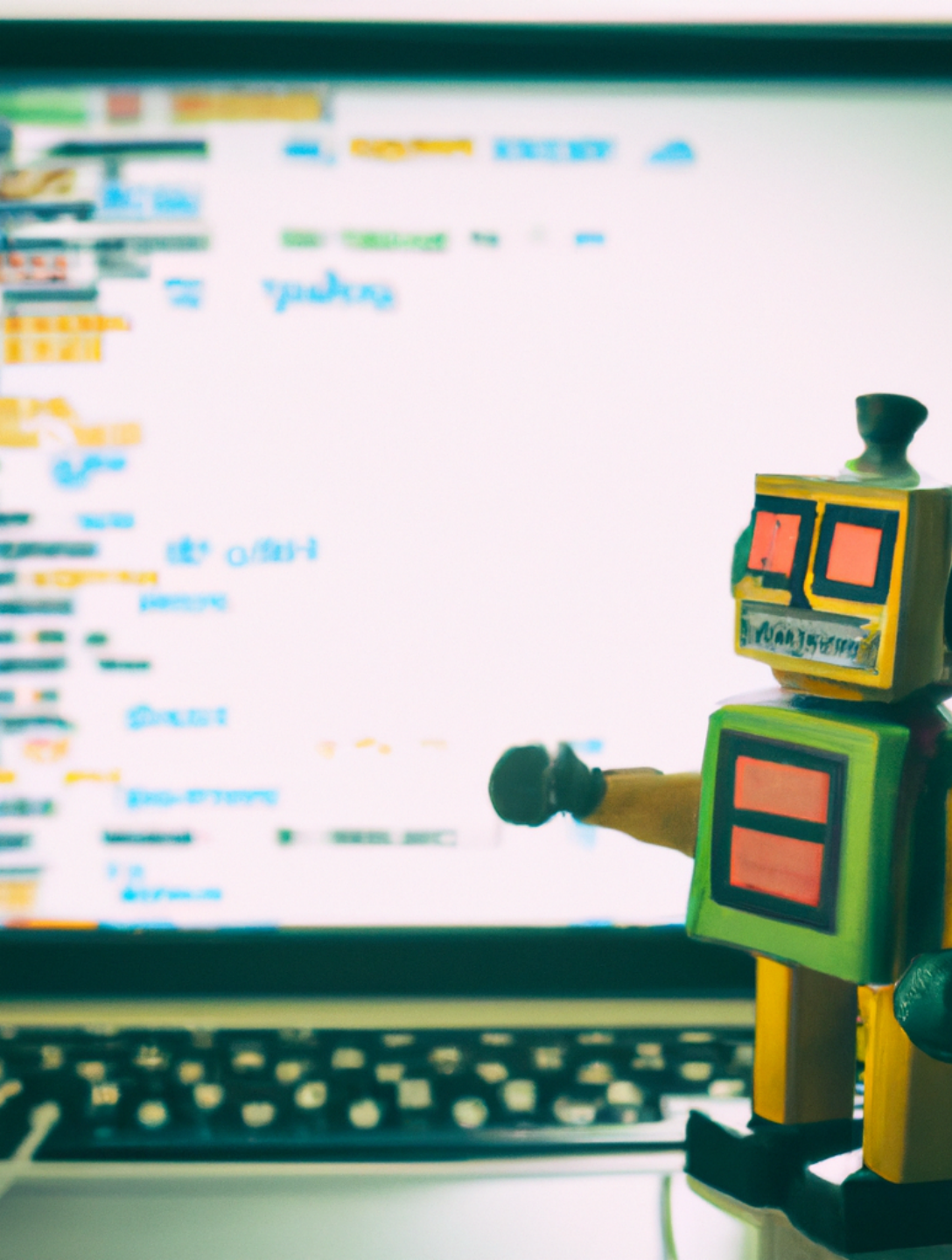

WWW.UHASSELT.BE/DSI

Kunnen computers programmeren?

Kunnen computers programmeren?

- ✓ Programmeren
- ✓ Algoritmen en datastructuren
- ✓ Informaticawetenschappen
- ✓ Artificiële Intelligentie

Generatieve AI

Generatieve AI

Generatieve AI

Een schilderij
in de stijl van Van Gogh
van een
Amerikaanse footballspeler

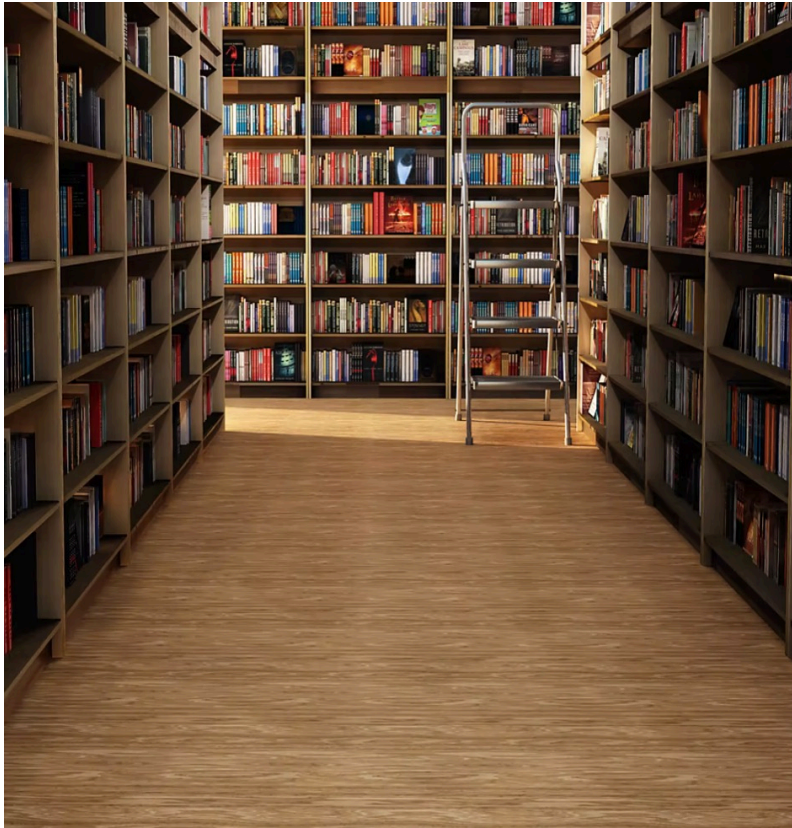

Generatieve AI

Een foto
van een teddybeer
op een skateboard
in Times Square

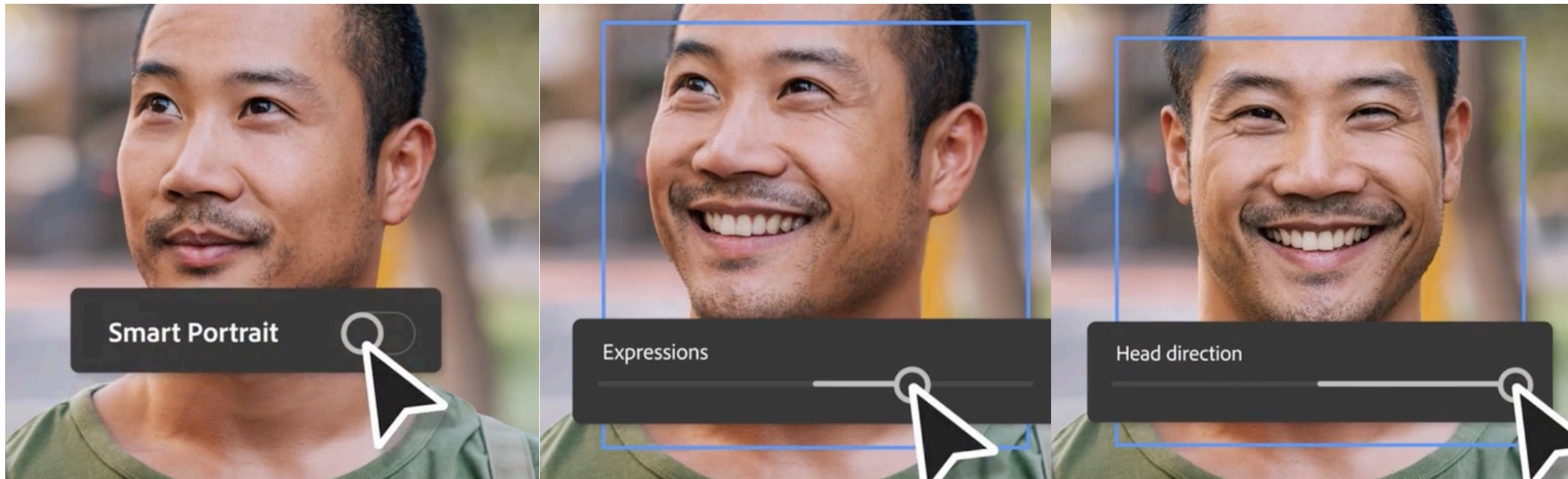

Generatieve AI

Generatieve AI

Generatieve AI

chatGPT

Generatieve AI

chatGPT

F Stel jezelf voor in 1 zin

 Ik ben ChatGPT, een door OpenAI ontwikkelde virtuele assistent, hier om je te helpen met informatie, advies en gesprekken over een breed scala aan onderwerpen.

Generatieve AI

chatGPT

F

Schrijf een limerick over het plezier van programmeren

Een coder, heel blij met zijn scherm,
Vond coderen vast, niet echt een term.
Met een lach, heel sereen,
Schreef hij code, heel clean,
En de bugs overwon hij, standvastig en ferm.

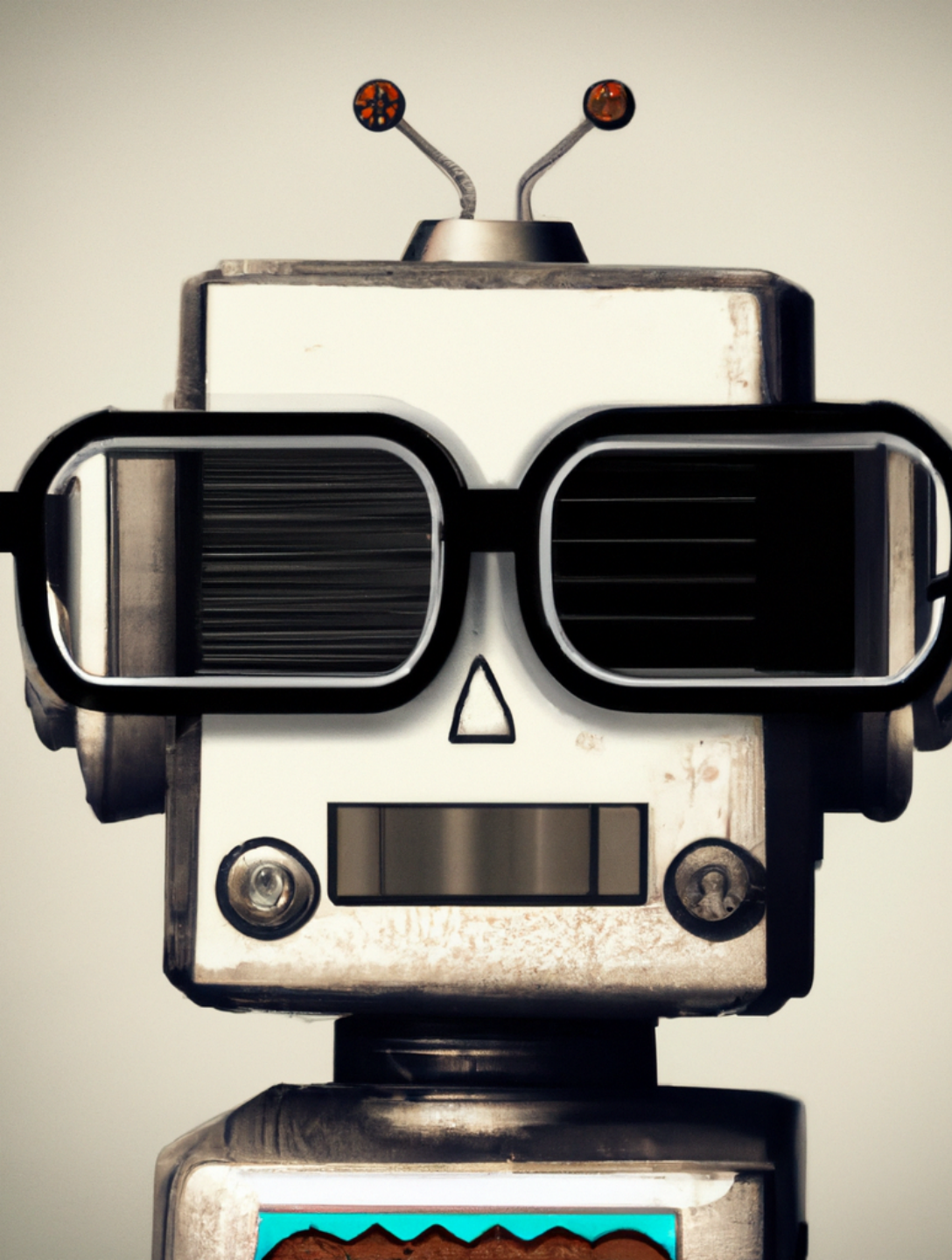
Generatieve AI

F

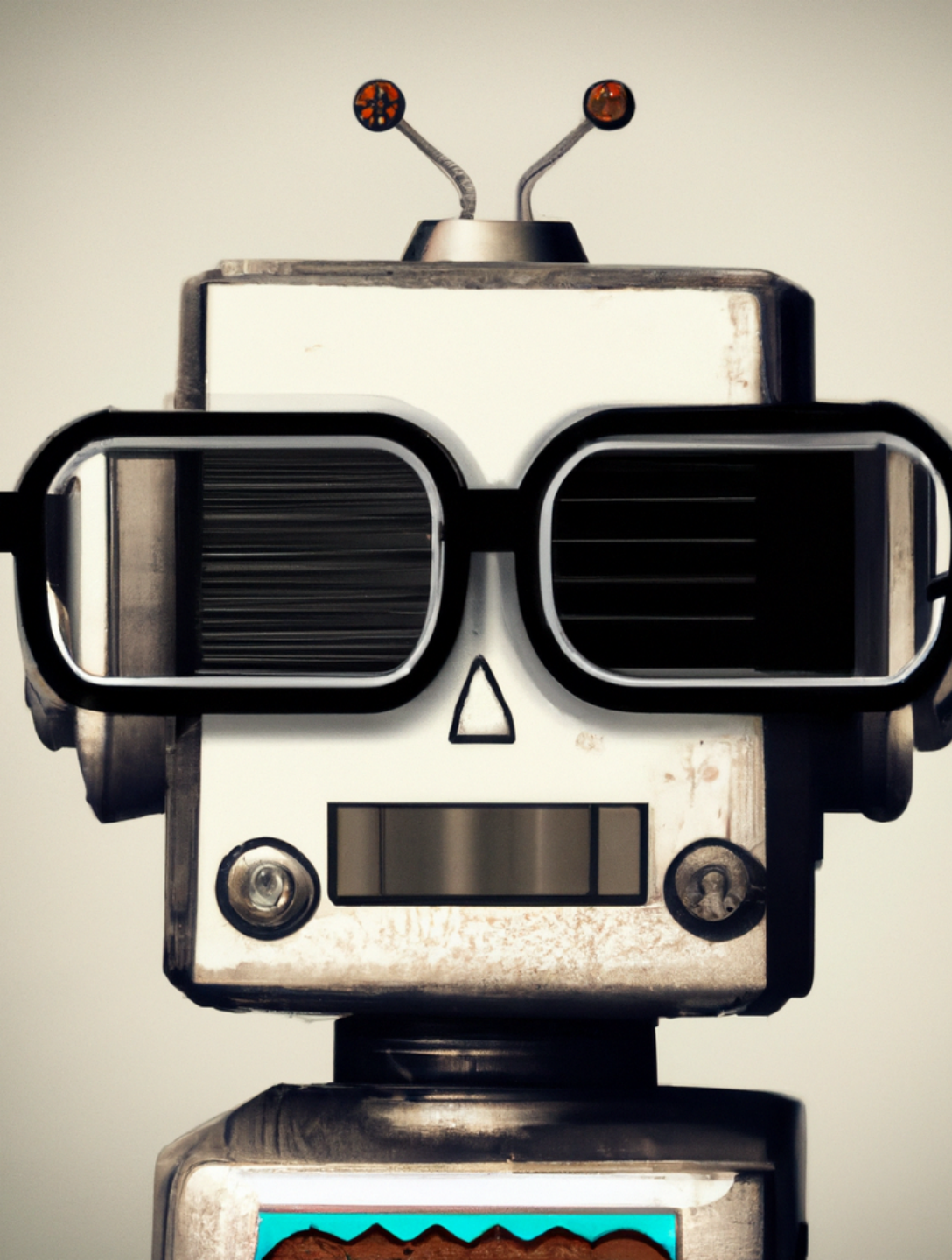
Schrijf een functie ggd die de grootste gemene deler van twee getallen berekent

```
def ggd(a, b):  
    while b != 0:  
        a, b = b, a % b  
    return a  
  
# Voorbeeldgebruik:  
x = 48  
y = 18  
print(f"De grootste gemene deler van {x} en {y} is {ggd(x, y)}")
```

Generatieve AI democratiseert technologie

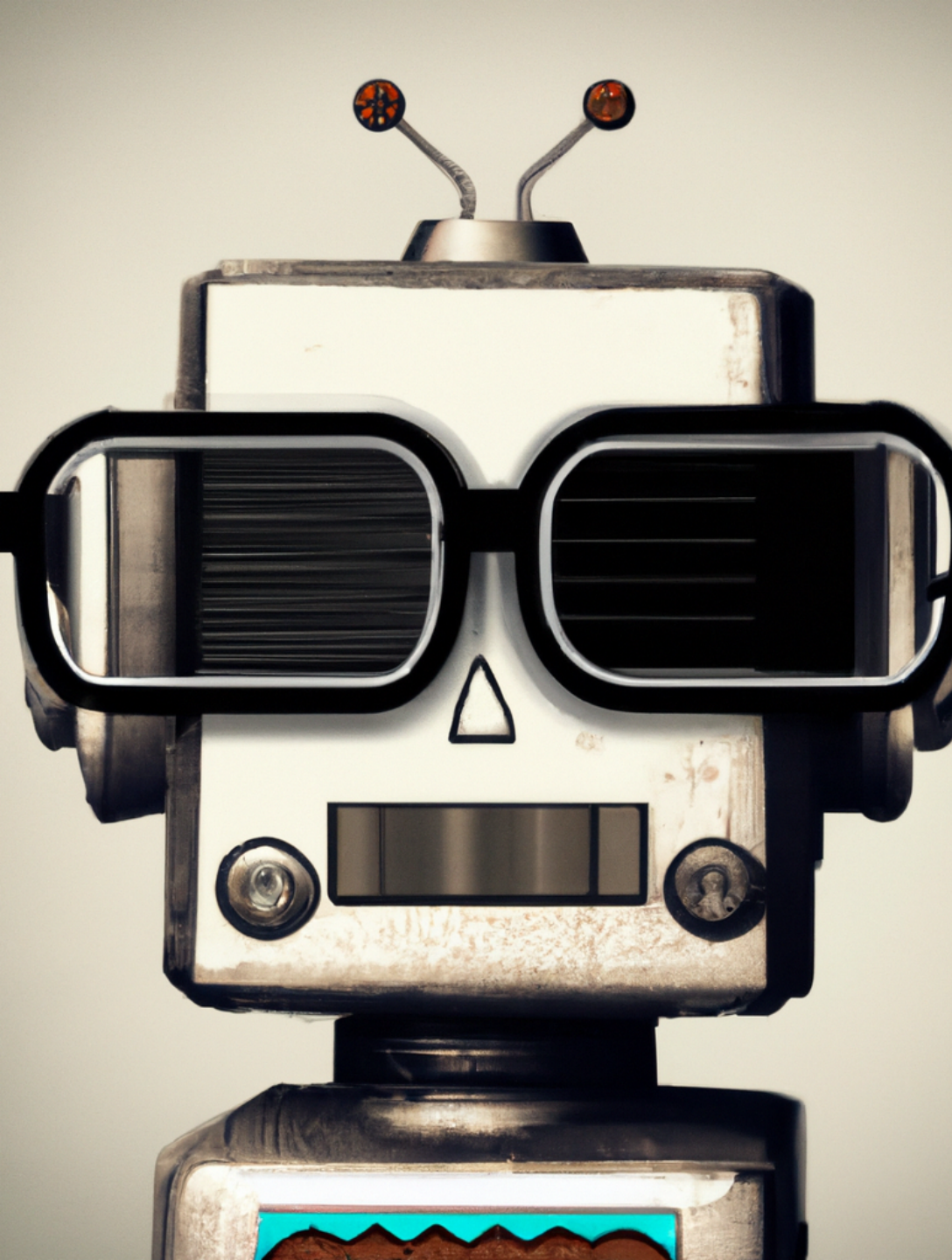
Computers kunnen code genereren...

Computers kunnen code genereren...

...maar kunnen ze ook programmeren?

Computers kunnen code genereren...

...maar kunnen ze ook programmeren?

**Programmeren bekijken door de
bril van informaticawetenschappen**

Informaticawetenschappen

Informaticawetenschappen

- De wetenschap onderliggend aan de digitale wereld

Informaticawetenschappen

- De wetenschap onderliggend aan de digitale wereld
- Nieuw vak in de 3de graad van het secundair onderwijs (voor een aantal richtingen)

Informaticawetenschappen

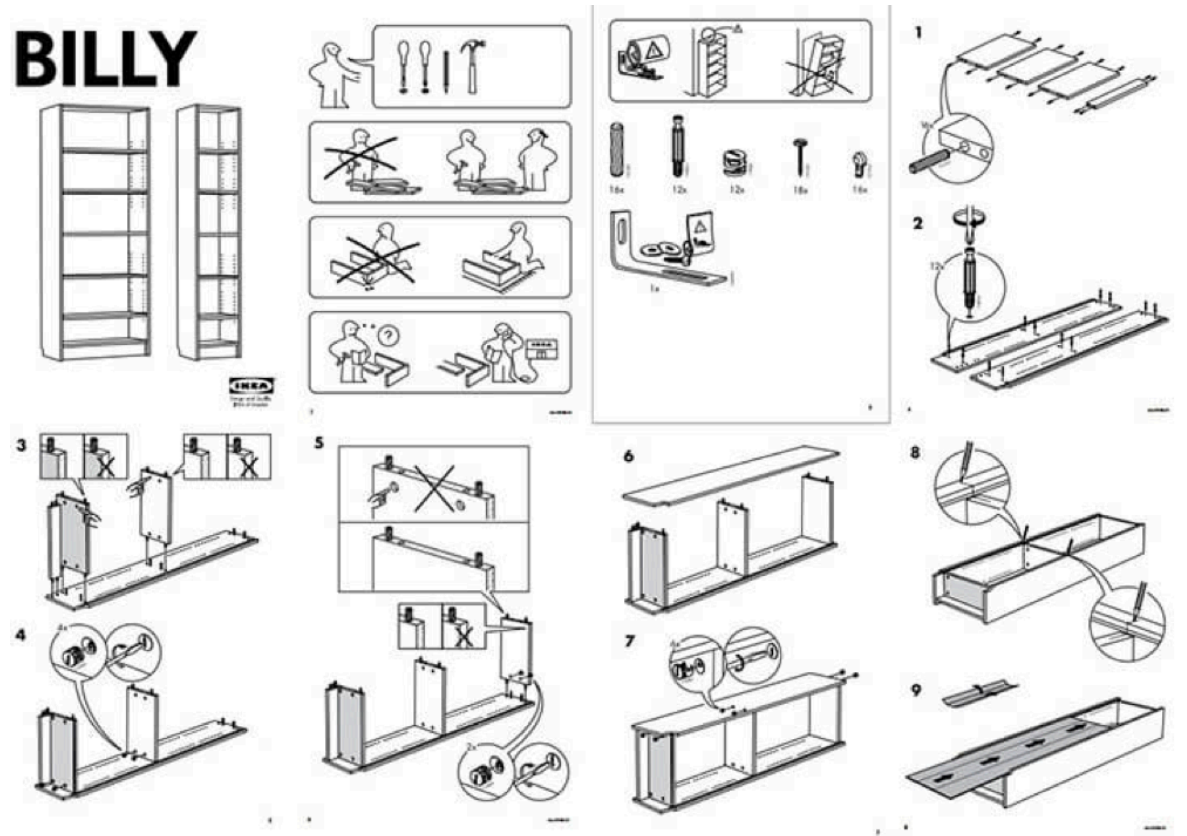
- De wetenschap onderliggend aan de digitale wereld
- Nieuw vak in de 3de graad van het secundair onderwijs (voor een aantal richtingen)
- Focus op **onderliggende principes** met lange levensduur:
  - *Algoritmen en programmeren*
  - *Bouwstenen van digitale systemen*
    - *Informatie- en databeheer*
    - *Datacommunicatie, computer- en netwerkachitectuur*
    - *Softwareontwikkeling*

Algoritme

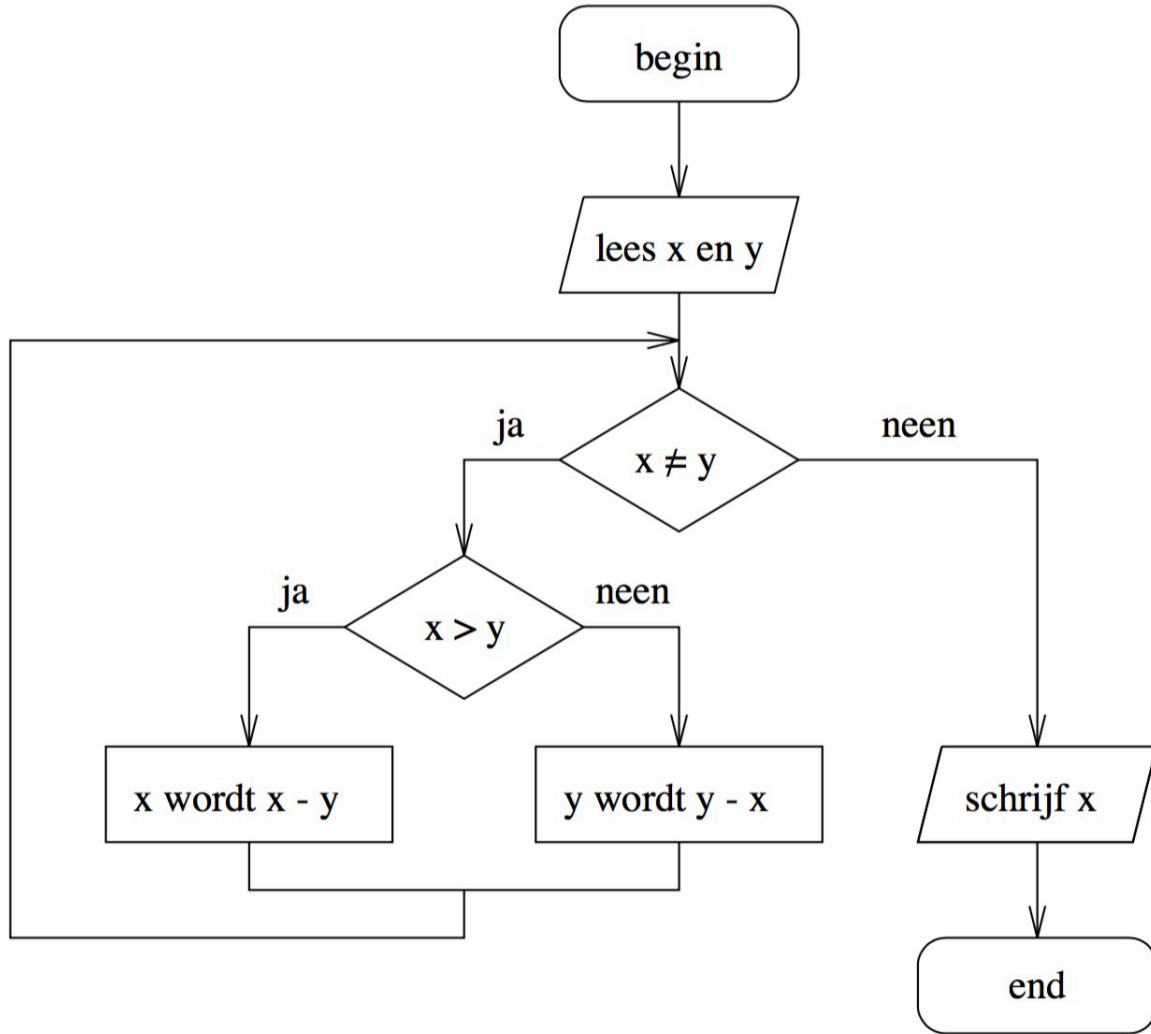
Een algoritme is een reeks instructies of regels die worden gevolgd om een taak of probleem op te lossen.

Algoritme

Een algoritme is een reeks instructies of regels die worden gevolgd om een taak of probleem op te lossen.

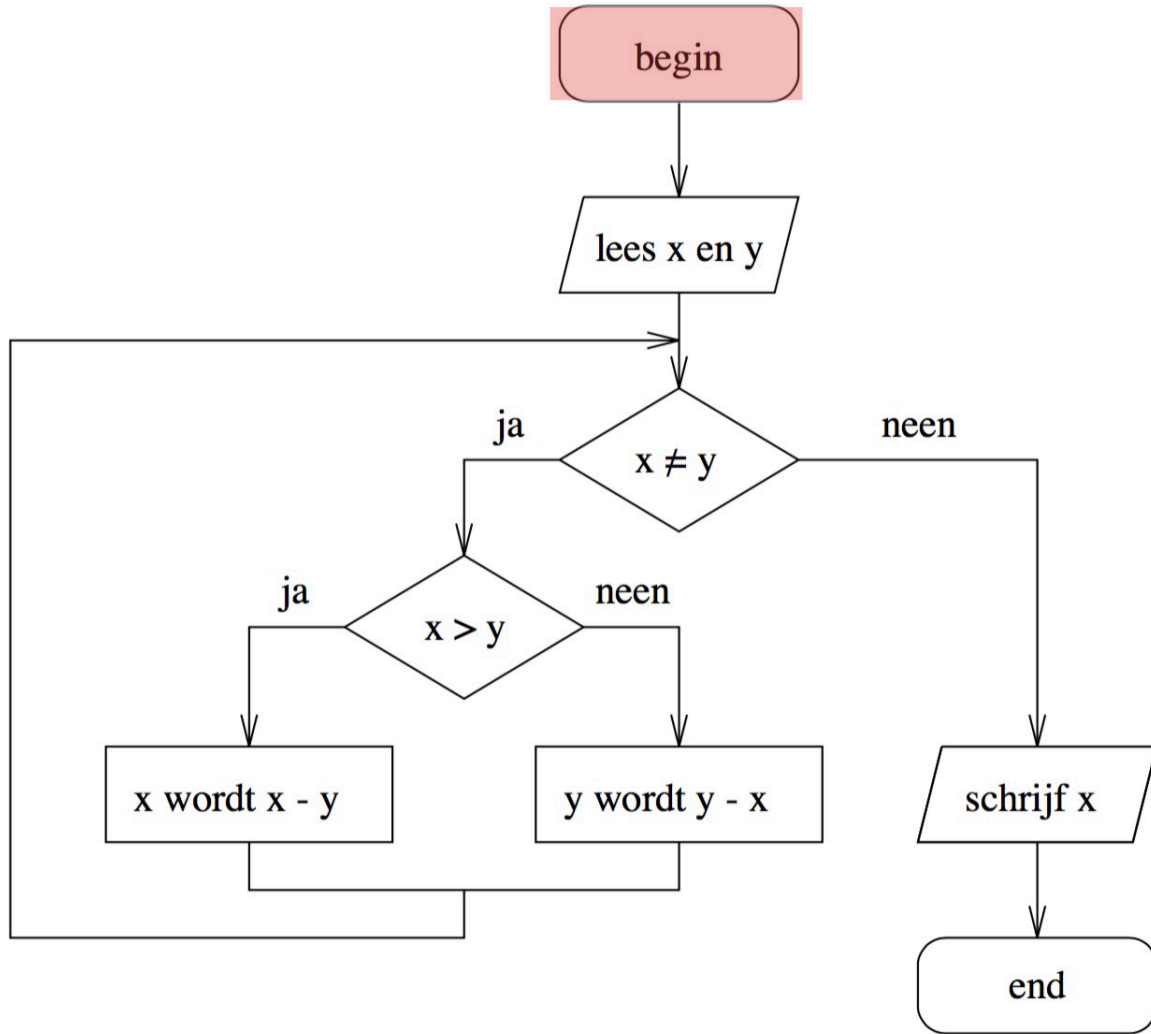

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

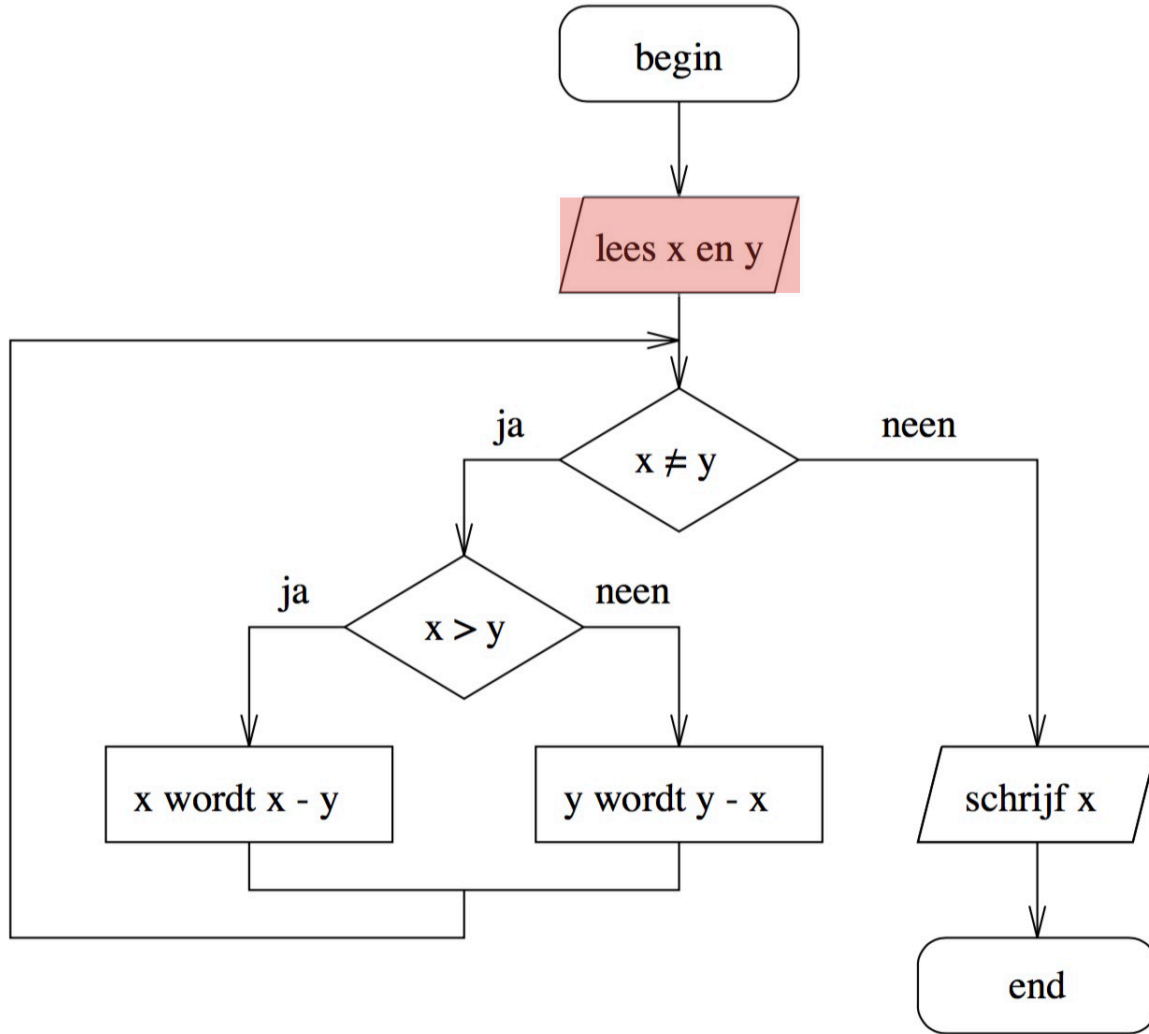

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

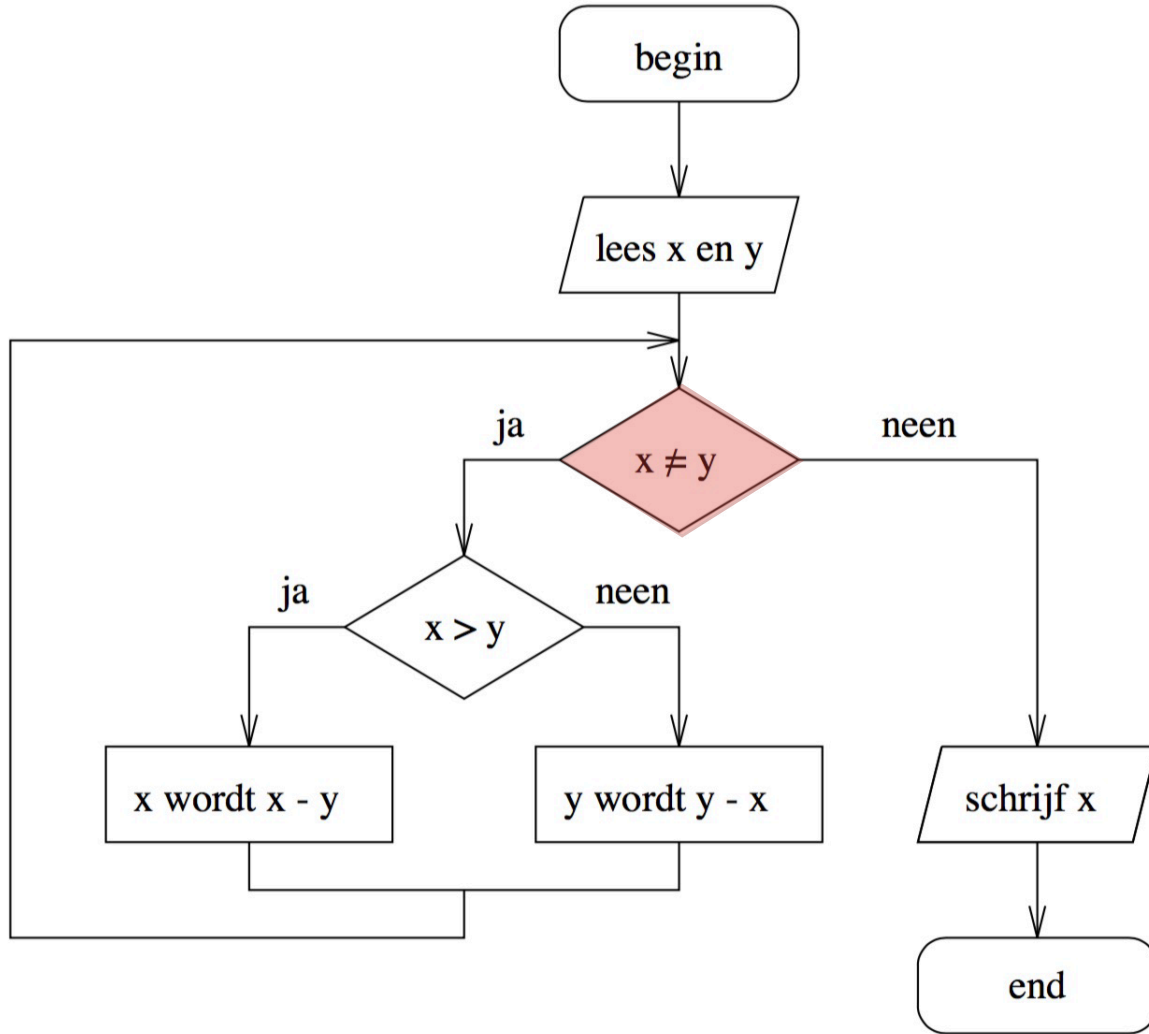

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

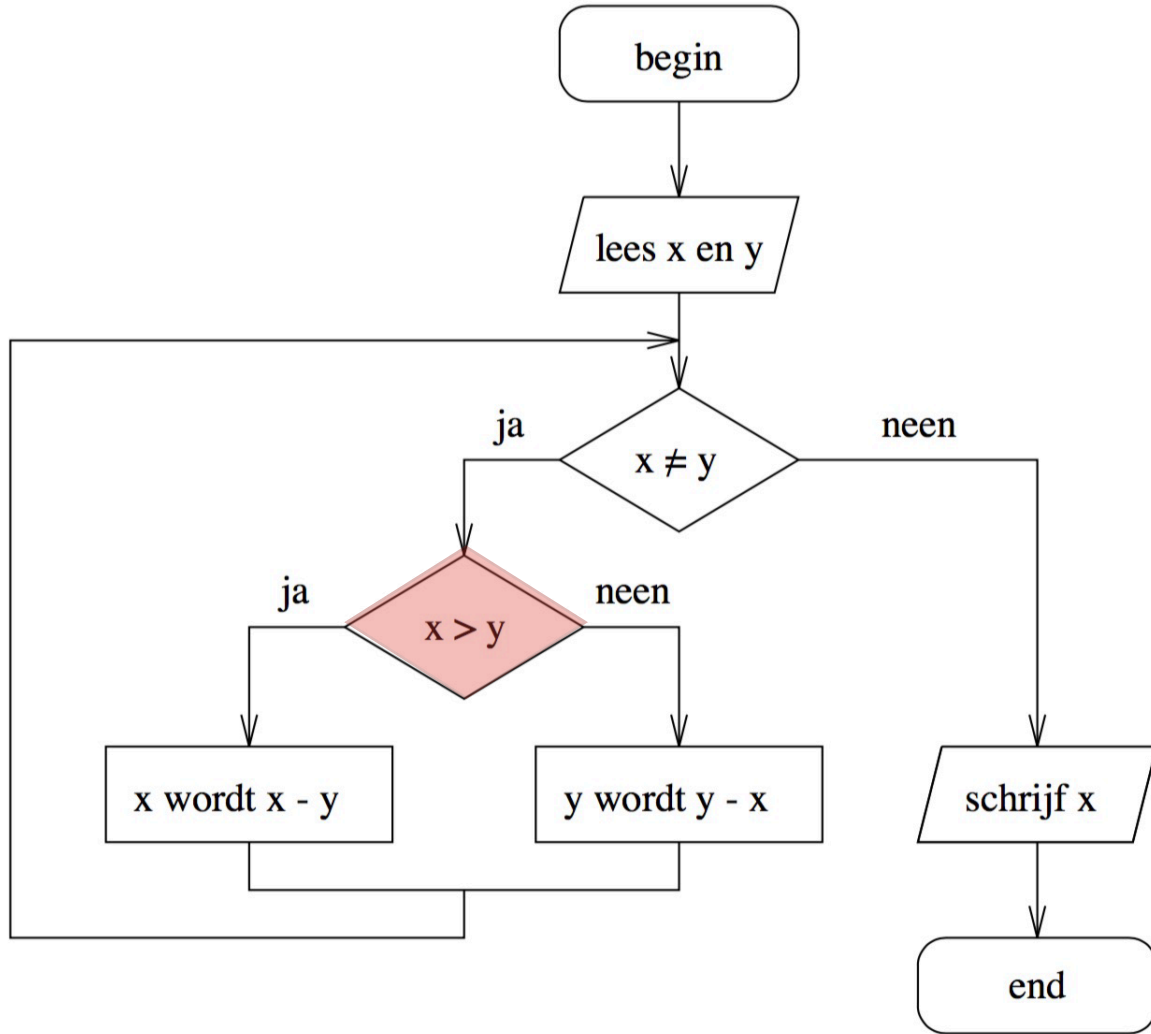
x	y
12	8

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

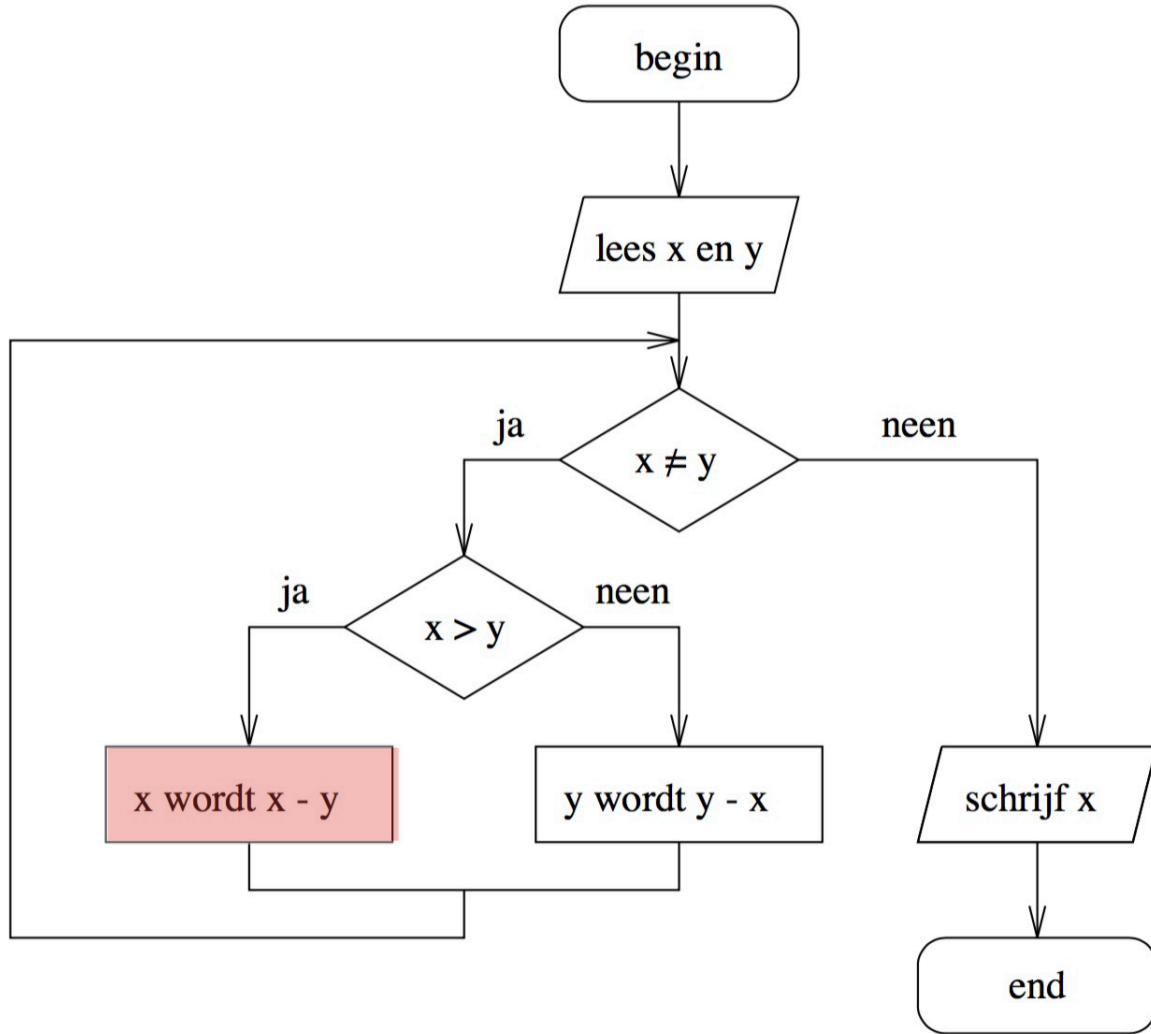
x	y
12	8

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

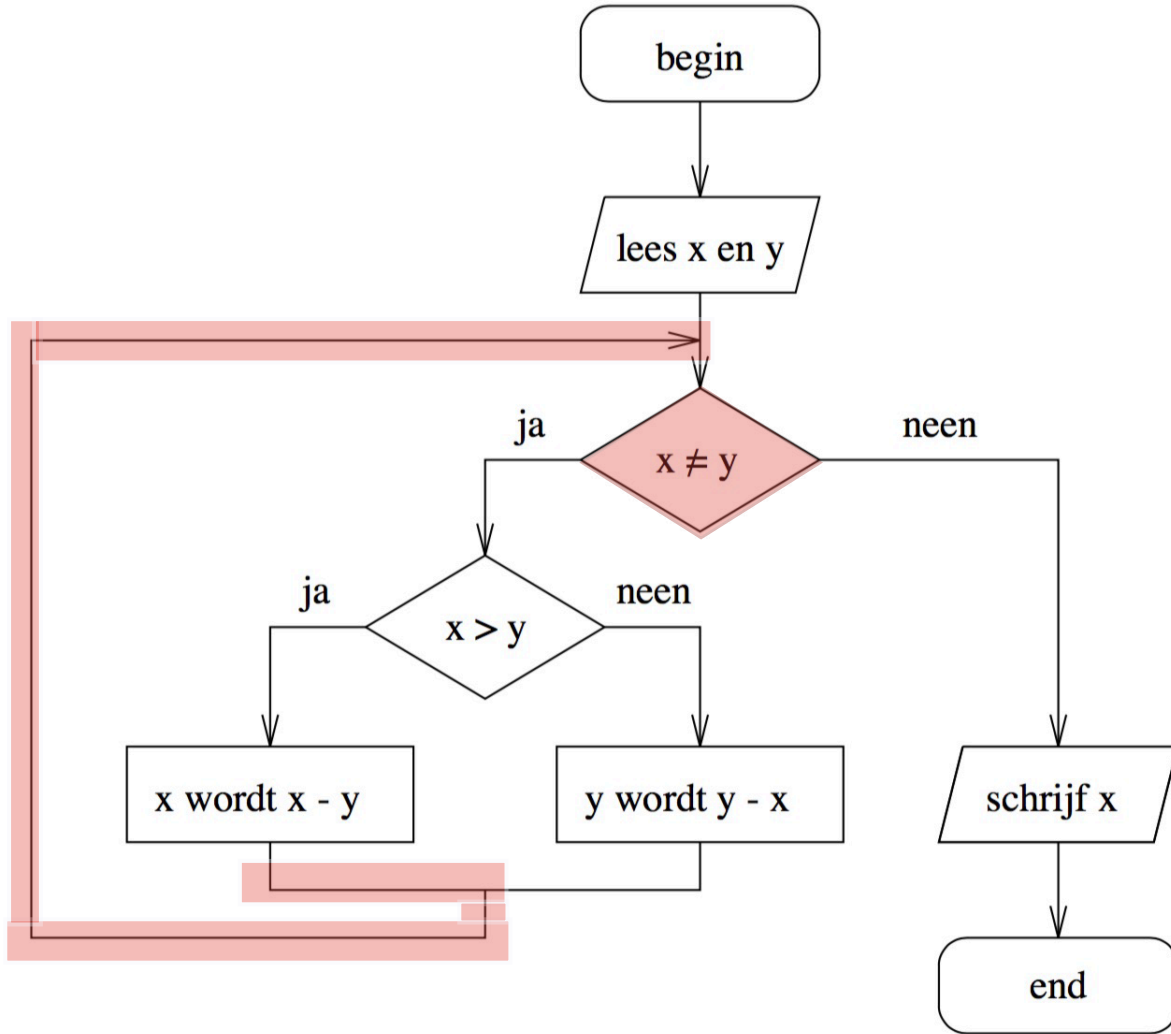
x	y
12	8

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

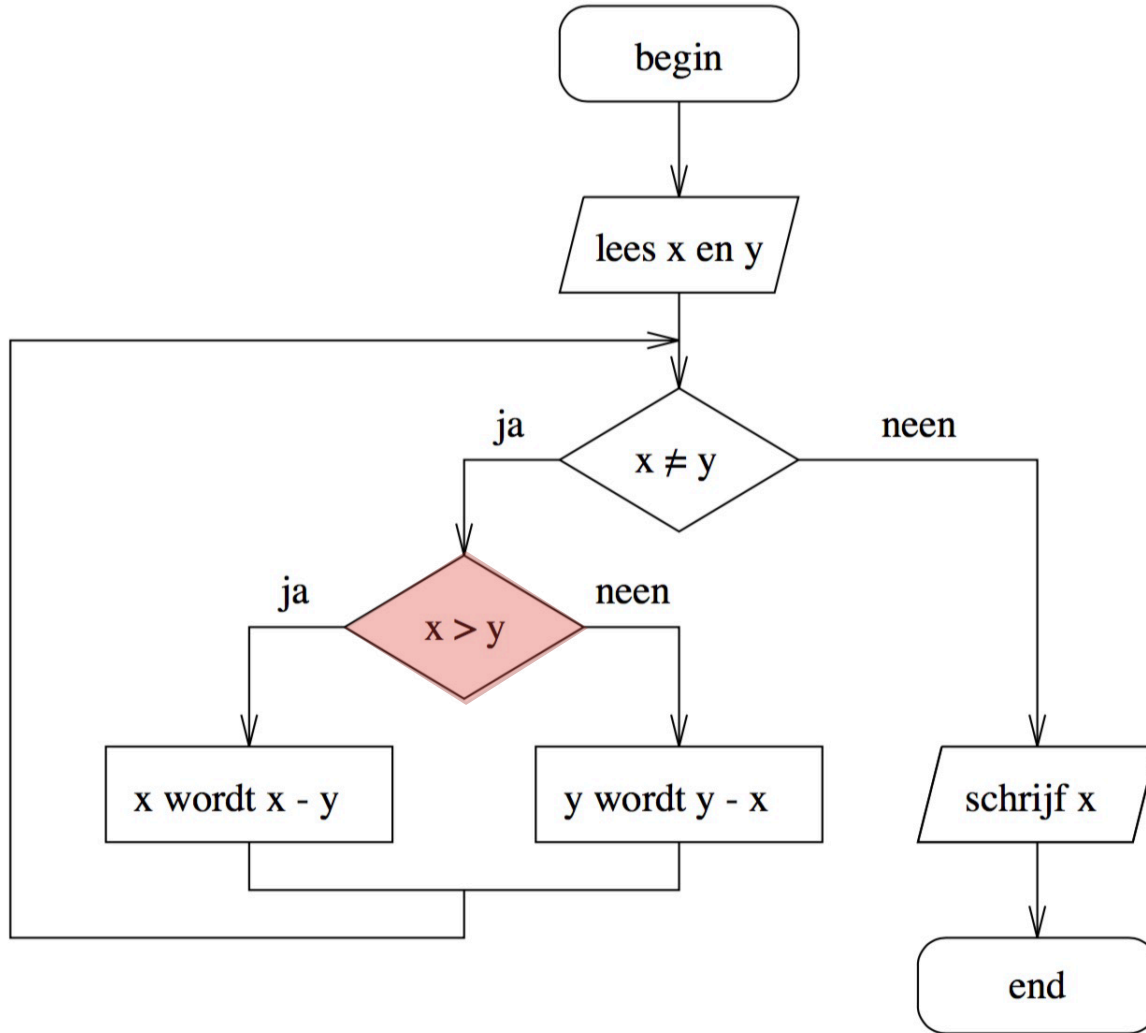
x	y
12	8
4	8

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

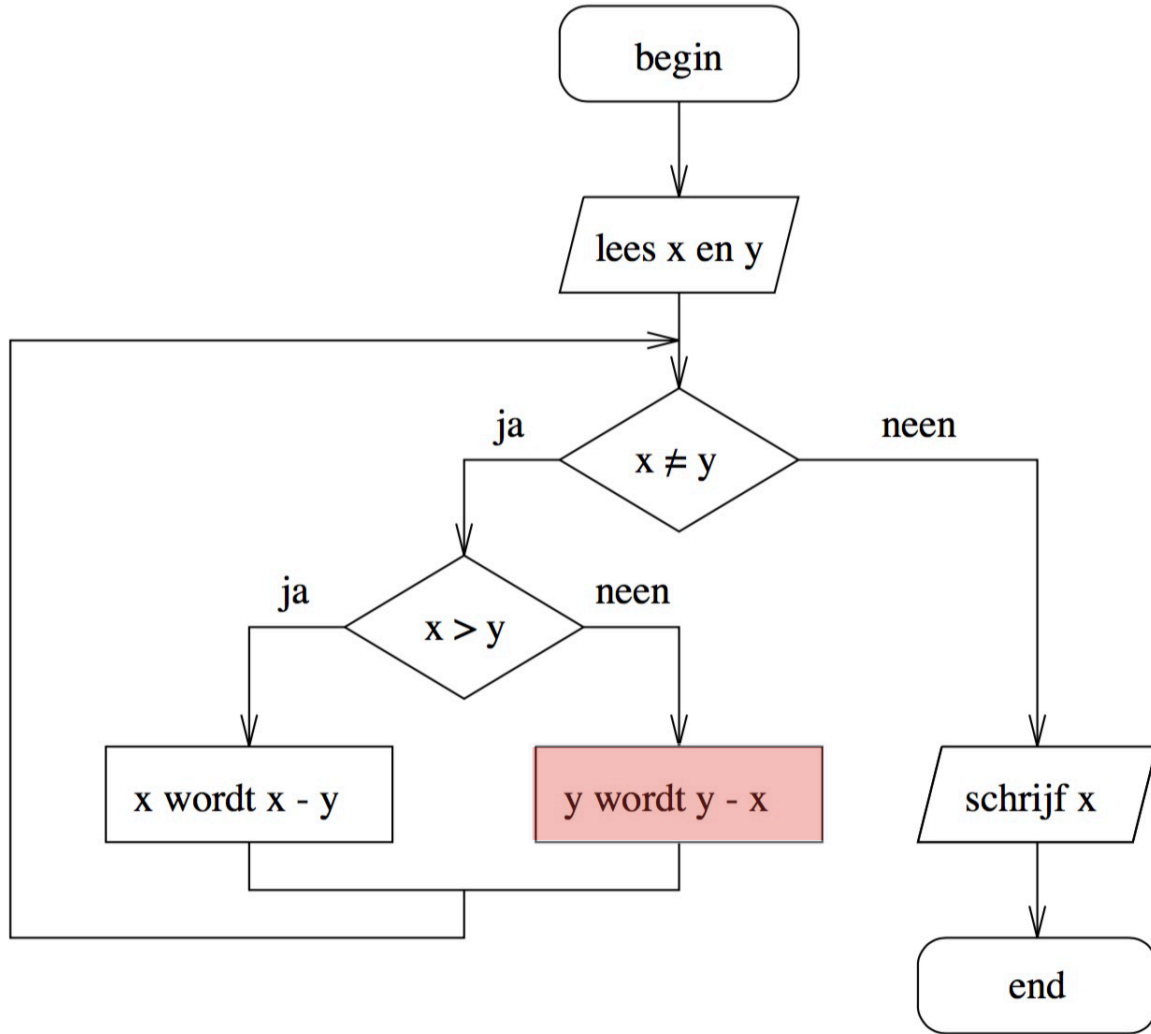
x	y
12	8
4	8

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

x	y
12	8
4	8

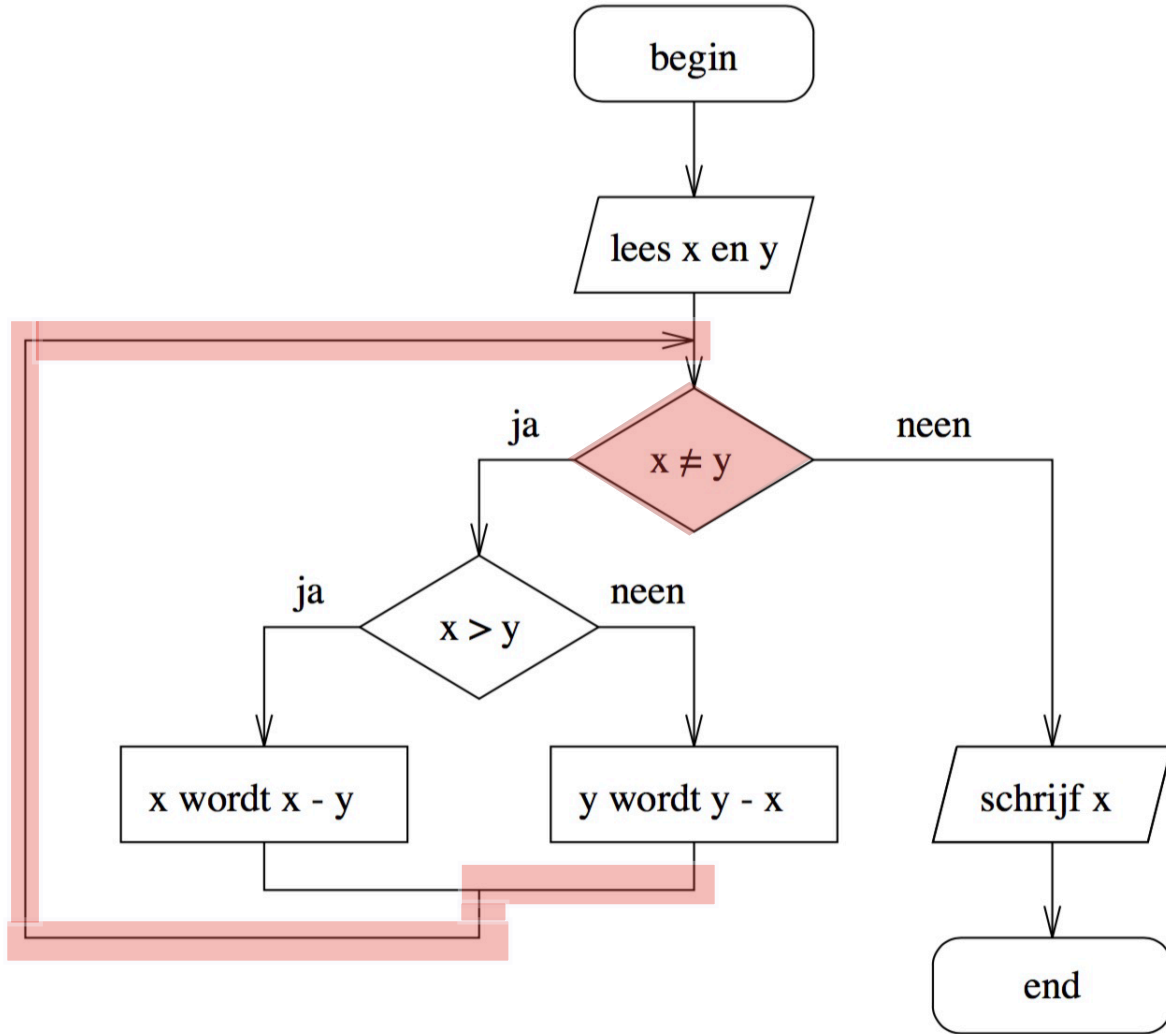
Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

x	y
12	8
4	8
4	4

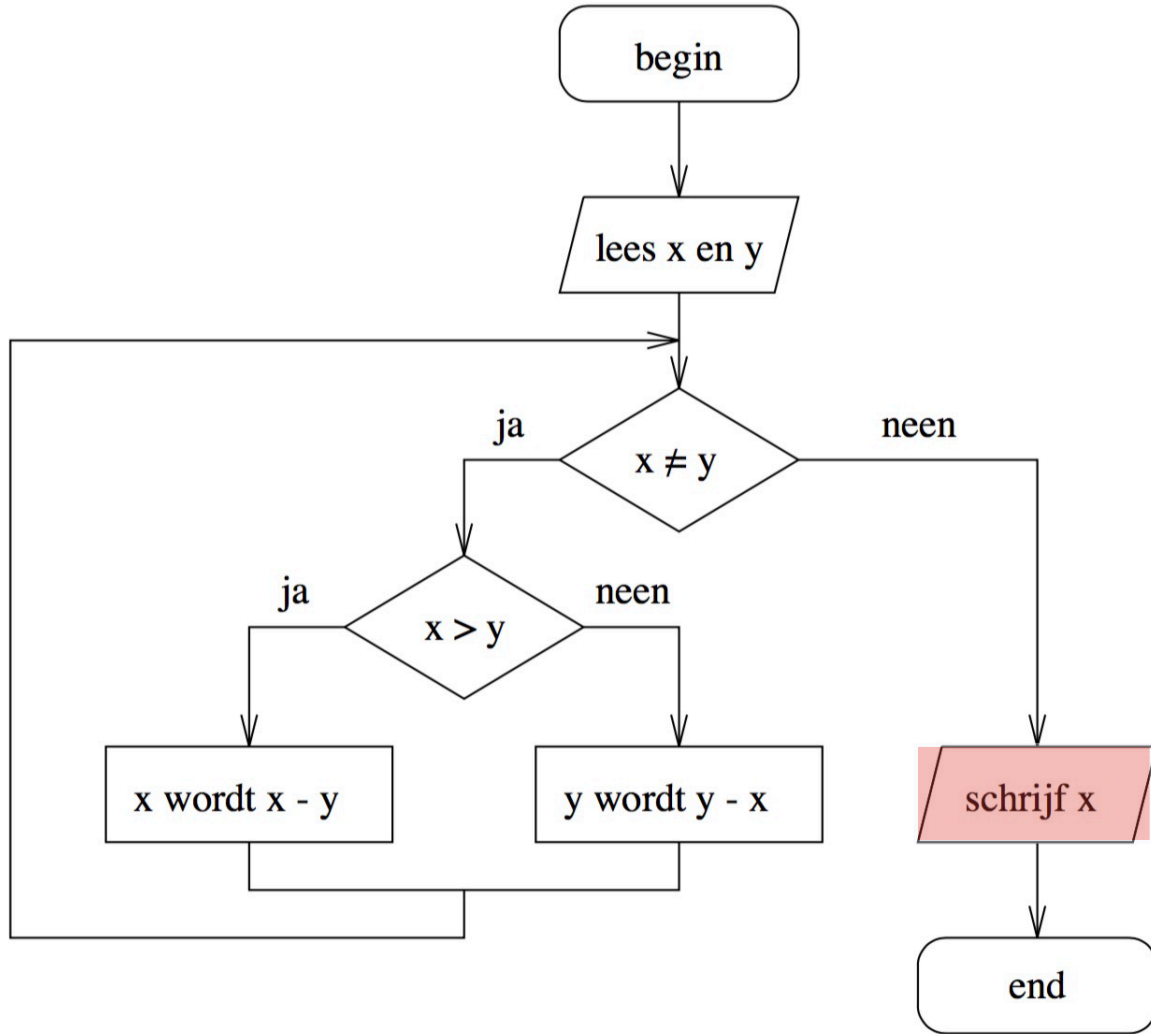

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

x	y
12	8
4	8
4	4

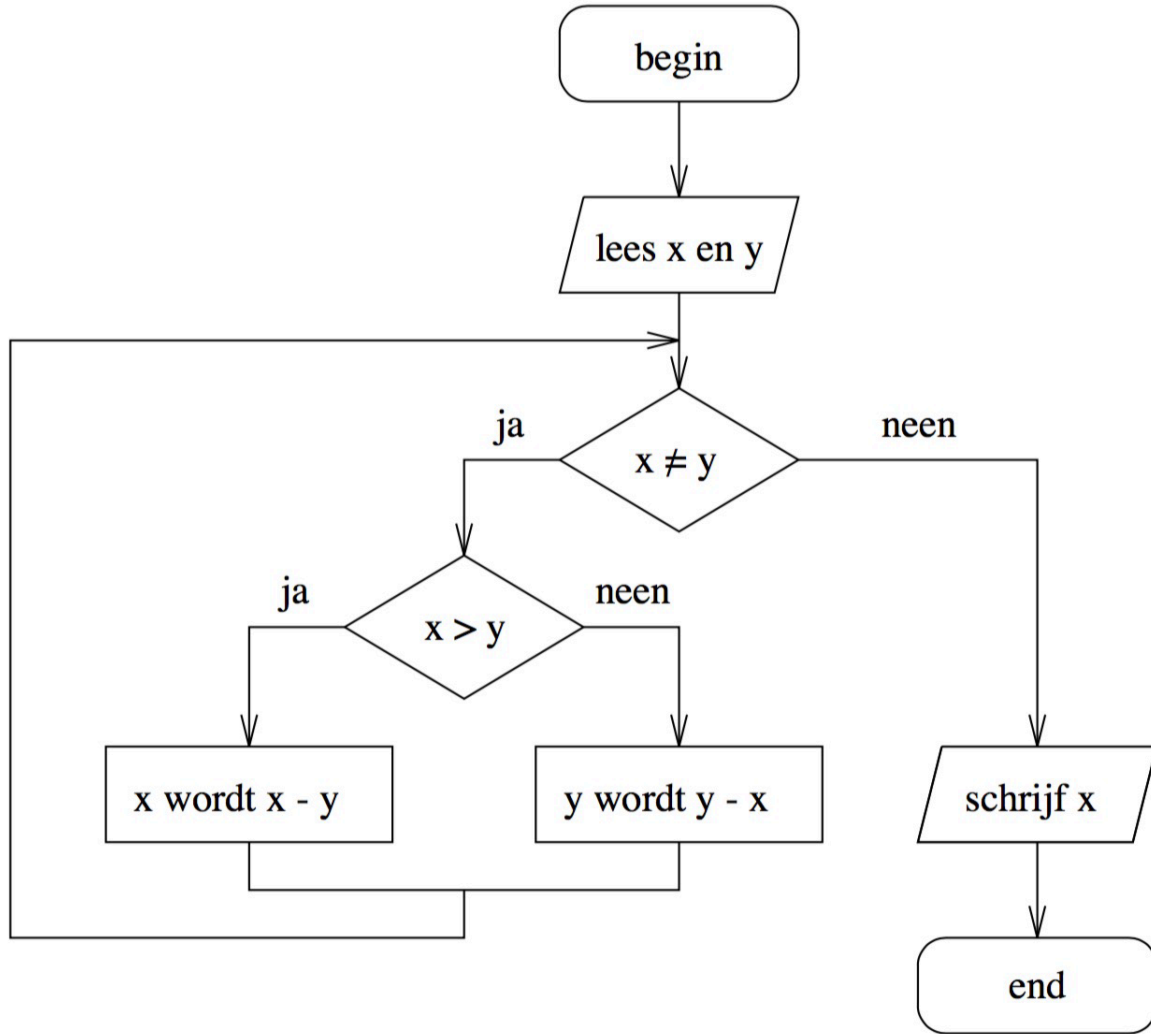
Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

x	y
12	8
4	8
4	4

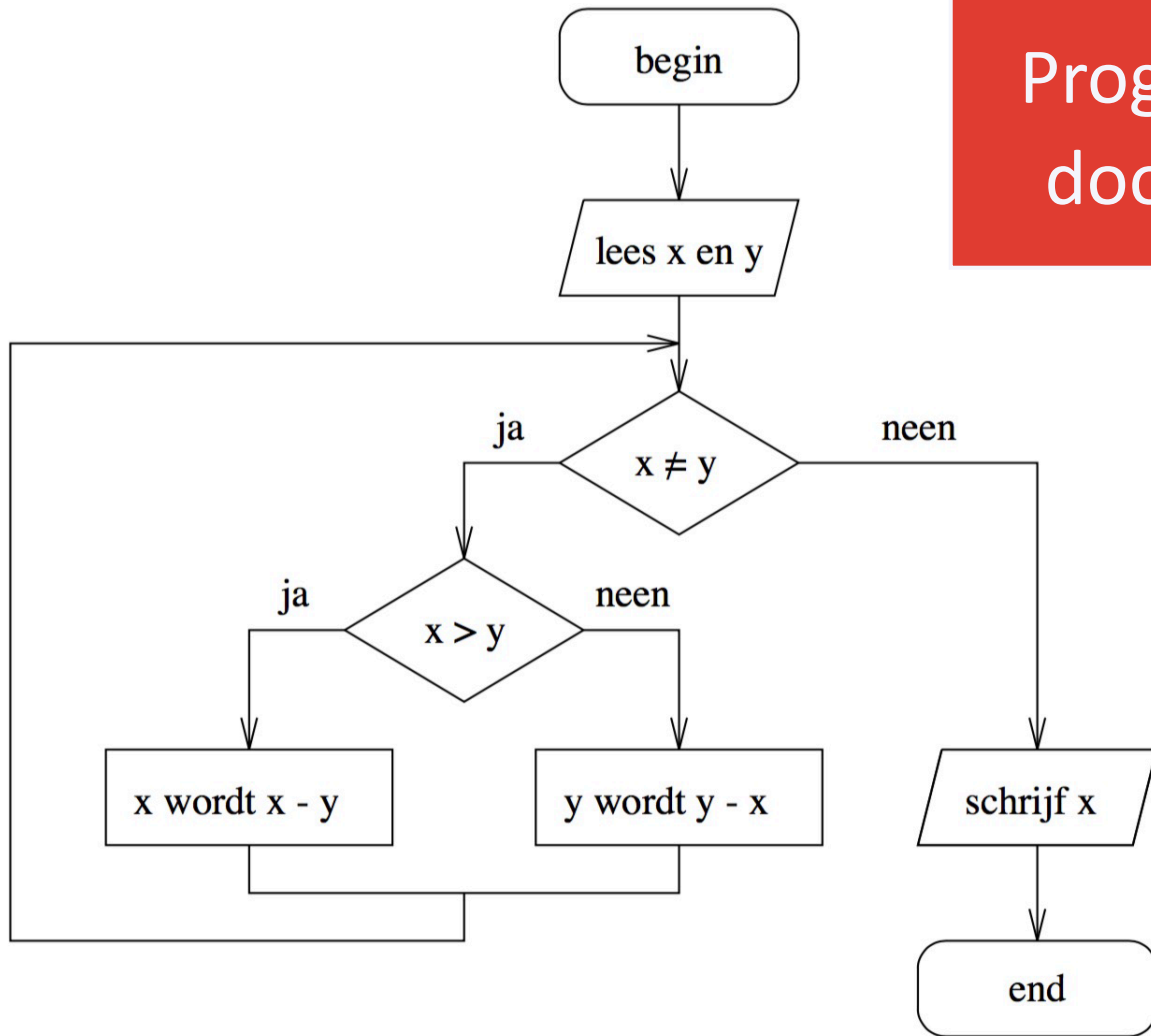
Antwoord is 4

Berekenen van ggd: Algoritme van Euclides

- Stapsgewijs
- Eenvoudig om uit te voeren
- Correctheid?

Programma = algoritme dat rechtstreeks door computer kan uitgevoerd worden

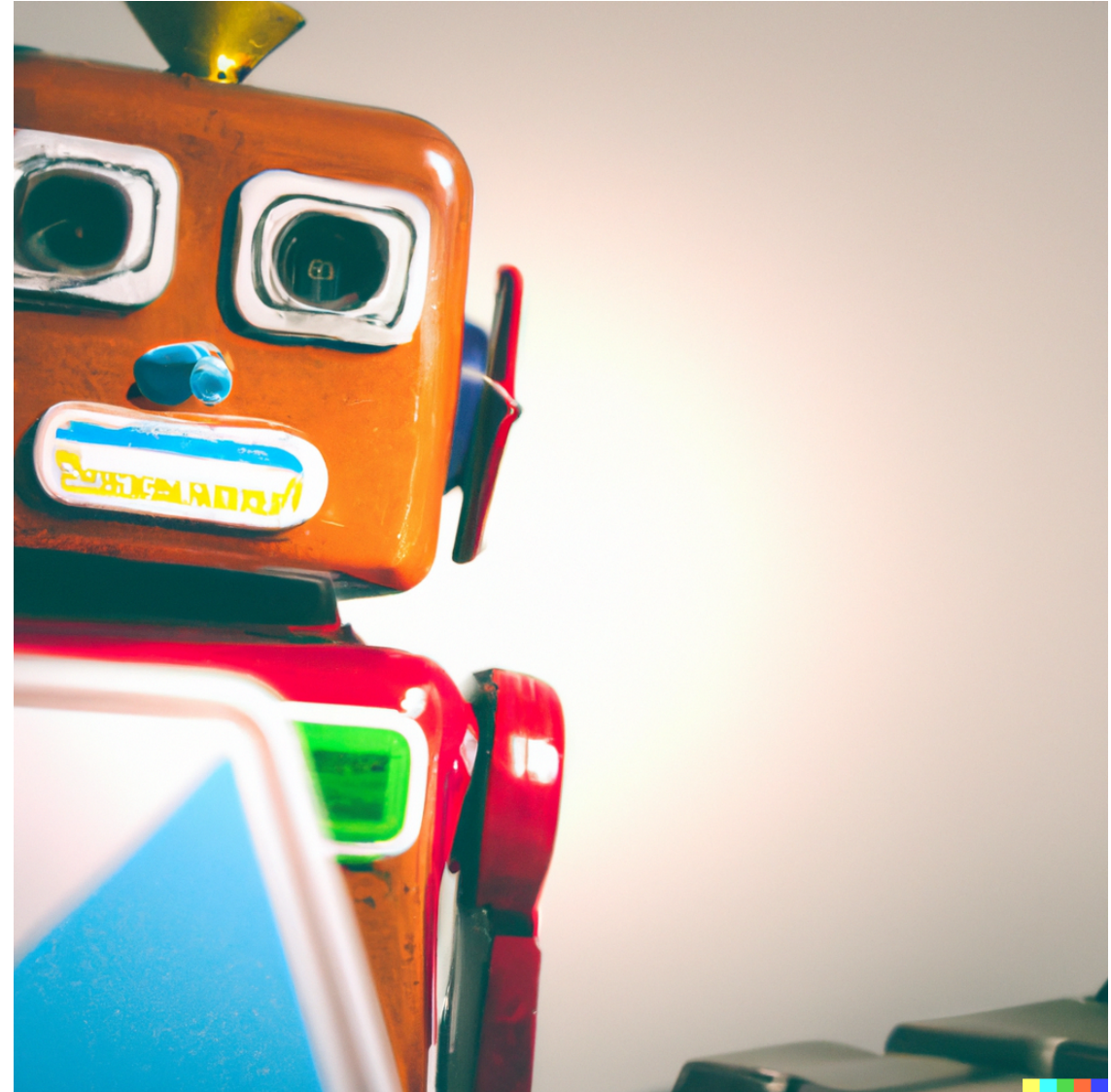


```
x = int(input("Geef een waarde voor x "))
y = int(input("Geef een waarde voor y "))
while x != y:
    if x > y:
        x = x - y
    else:
        y = y - x
print("De ggd is ", x)
```


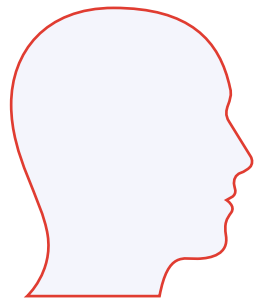
Programmeren

- Bedenken van een algoritme
  - Creatief proces
  - Kennis
    - Bouwstenen van algoritmen
    - Standaardalgoritmen
    - Datastructuren
- Implementeren
  - Iteratief proces (testen, debuggen)
  - Kennis programmeertaal

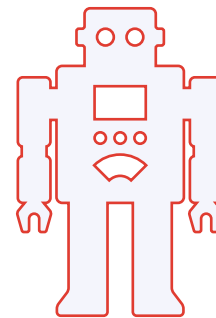

Bedenken van algoritmen

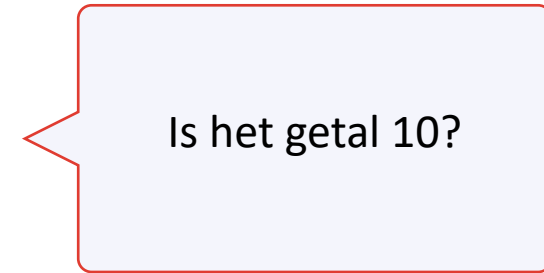
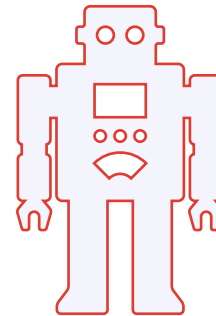
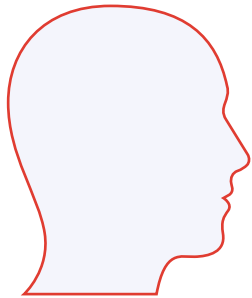
Raden van een geheim getal

Ik heb een geheim
getal gekozen tussen 1
en 100.

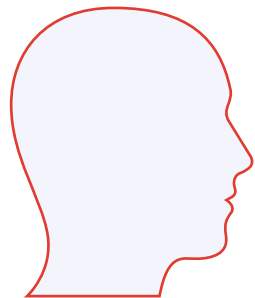

Raden van een geheim getal

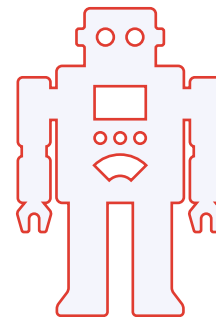

Raden van een geheim getal

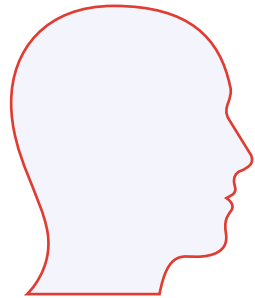

Nee, het geheime
getal is groter?

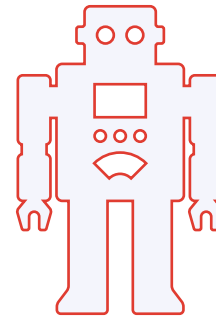

Is het getal 10?

Raden van een geheim getal

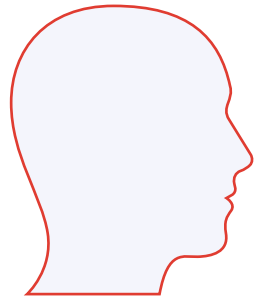

Nee, het geheime getal is kleiner?

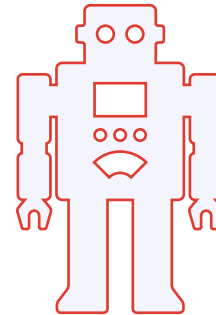

Is het getal 90?

Raden van een geheim getal

Nee, het geheime getal is kleiner?

Is het getal 90?

Wat is de beste strategie voor de robot?

Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

1

100

Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

1

100

Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

1

100

Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

1

100

1

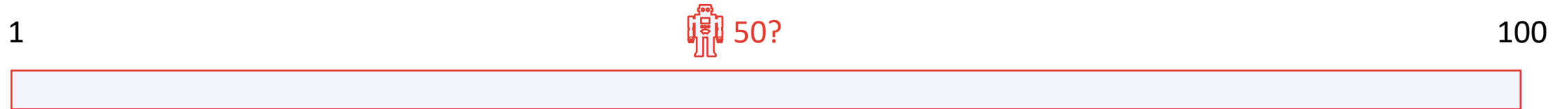
49

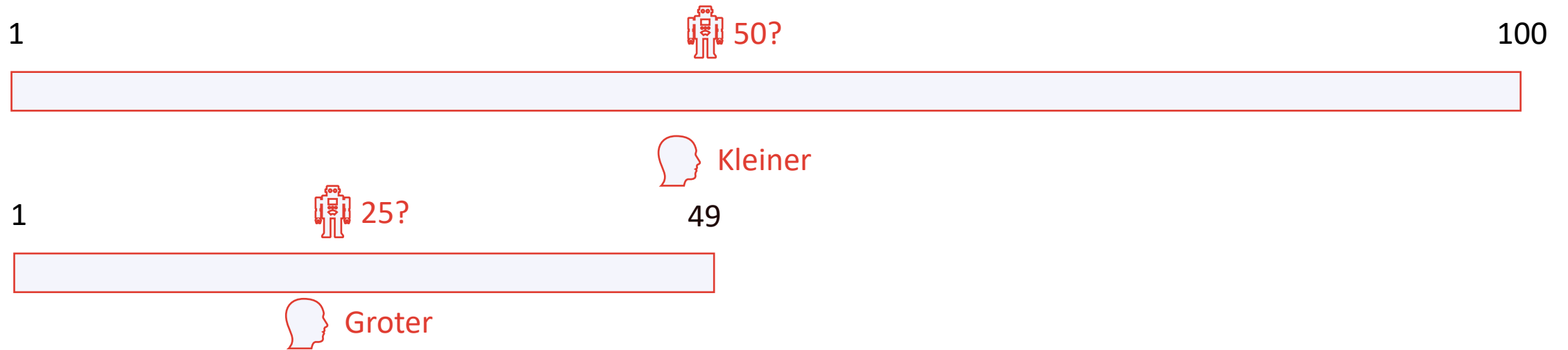
Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

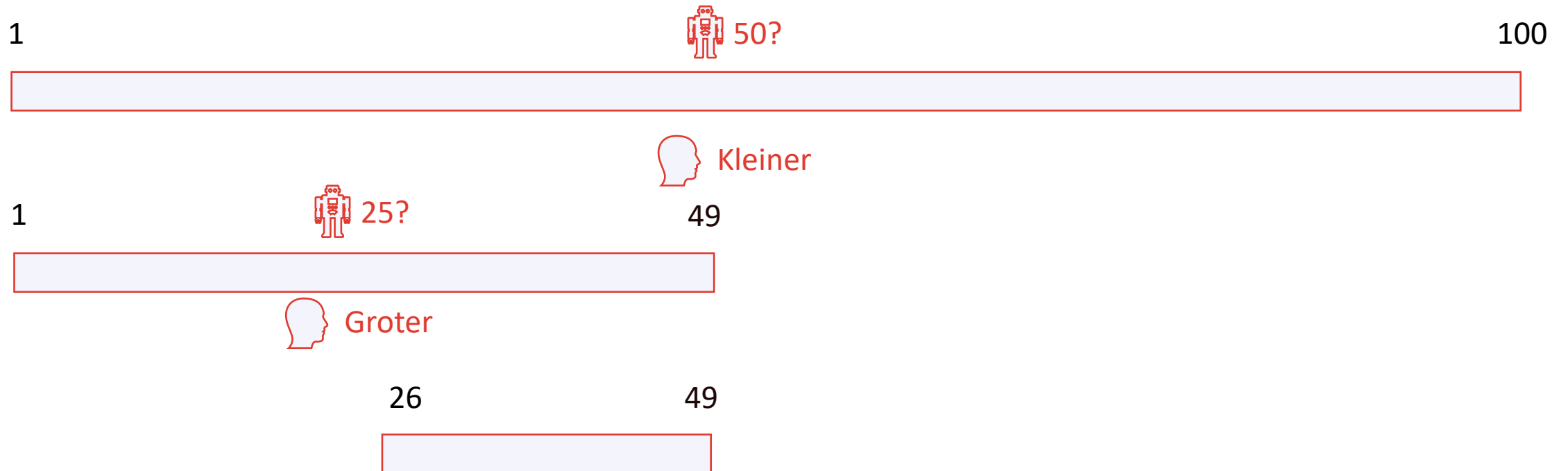
Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

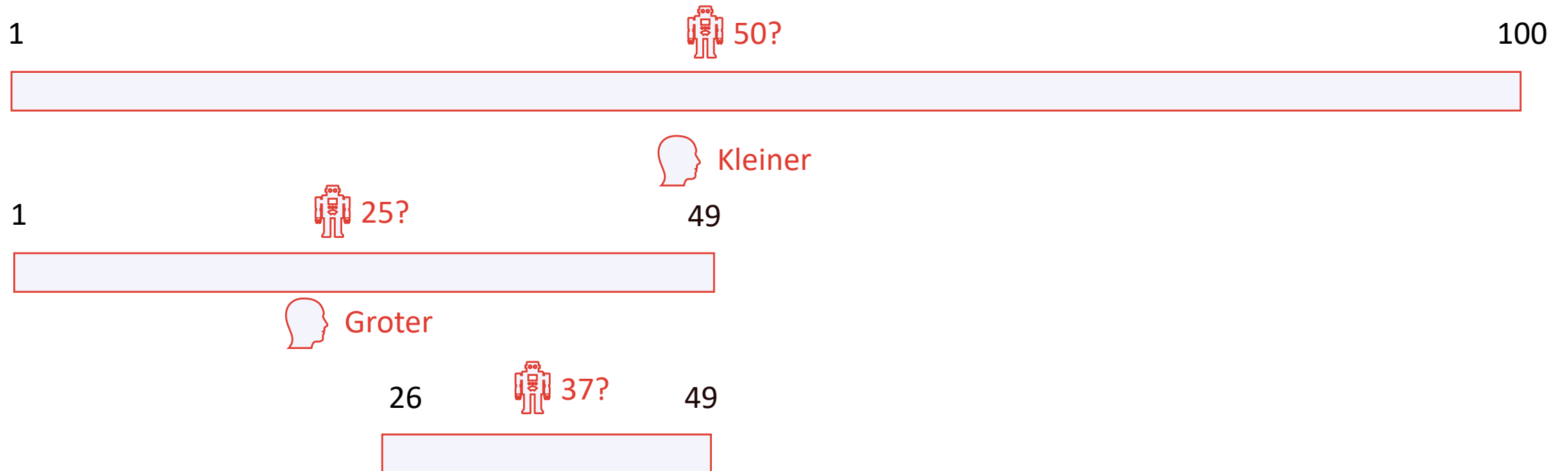
Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

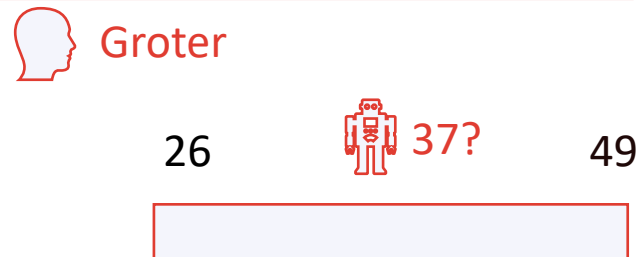
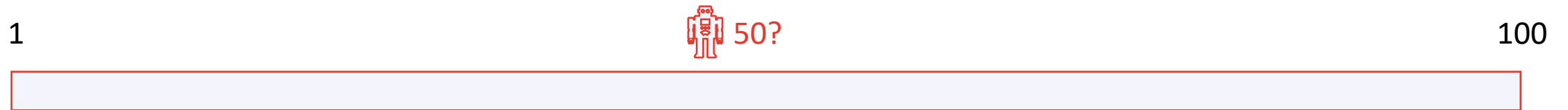
Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

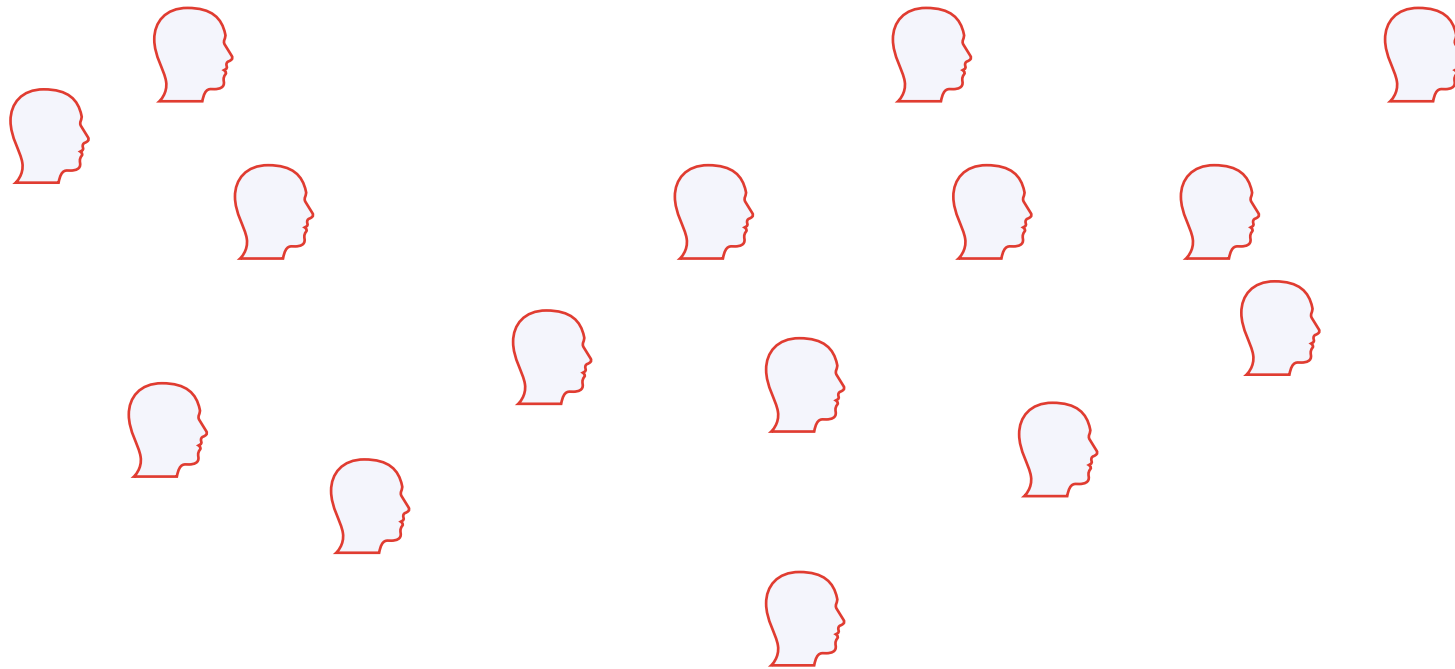

Algoritme: binair zoeken

- Basisidee: gok telkens het **middelste getal** om de zoekruimte zoveel mogelijk te verkleinen

Aantal personen tellen in een groep

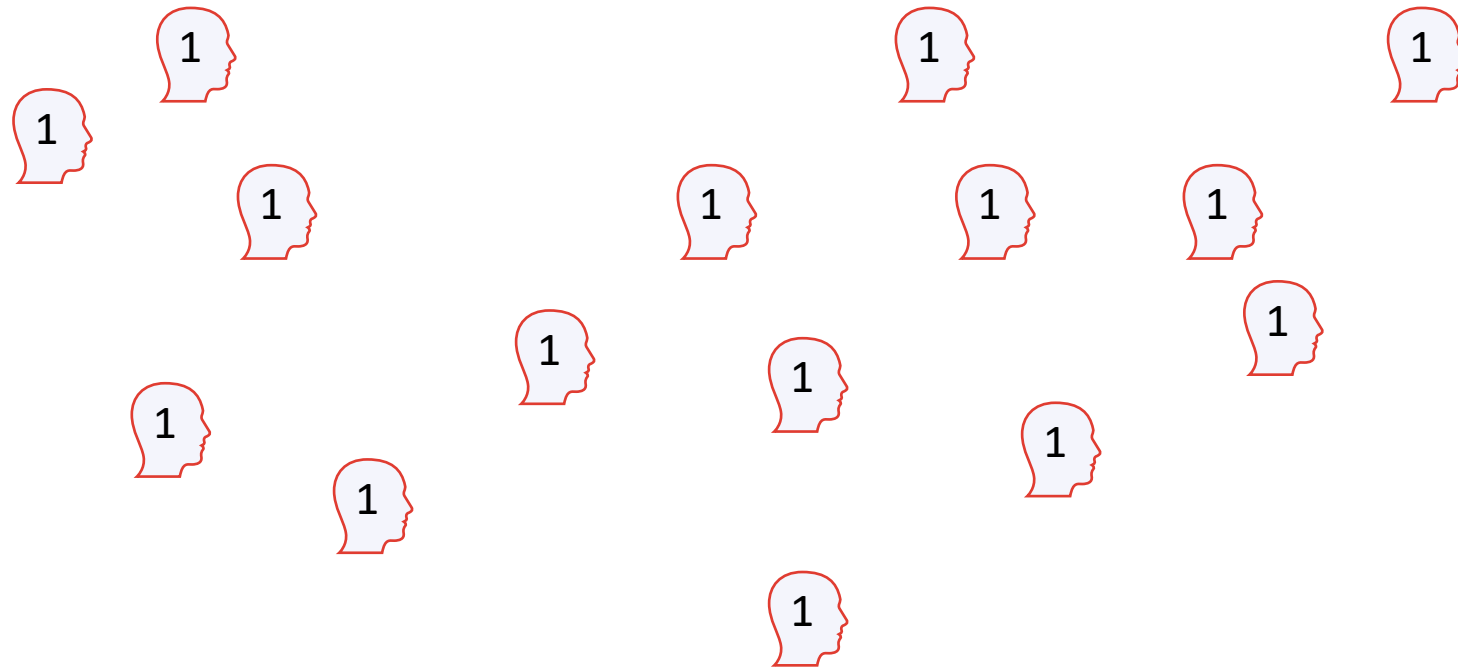

Aantal personen tellen in een groep

Basisidee:

- Werken in rondes
- In elke ronde wordt het aantal nog te tellen personen gehalveerd

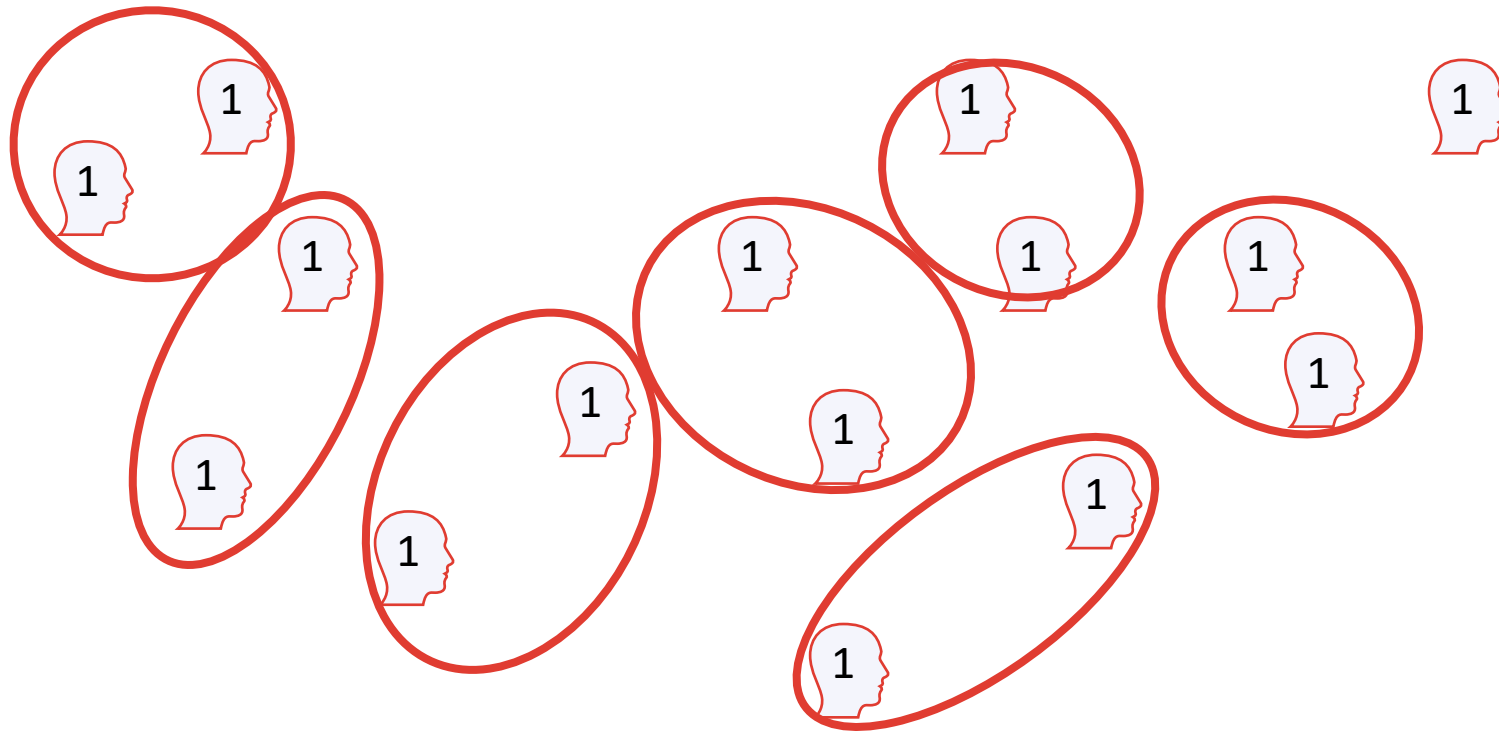
Aantal personen tellen in een groep

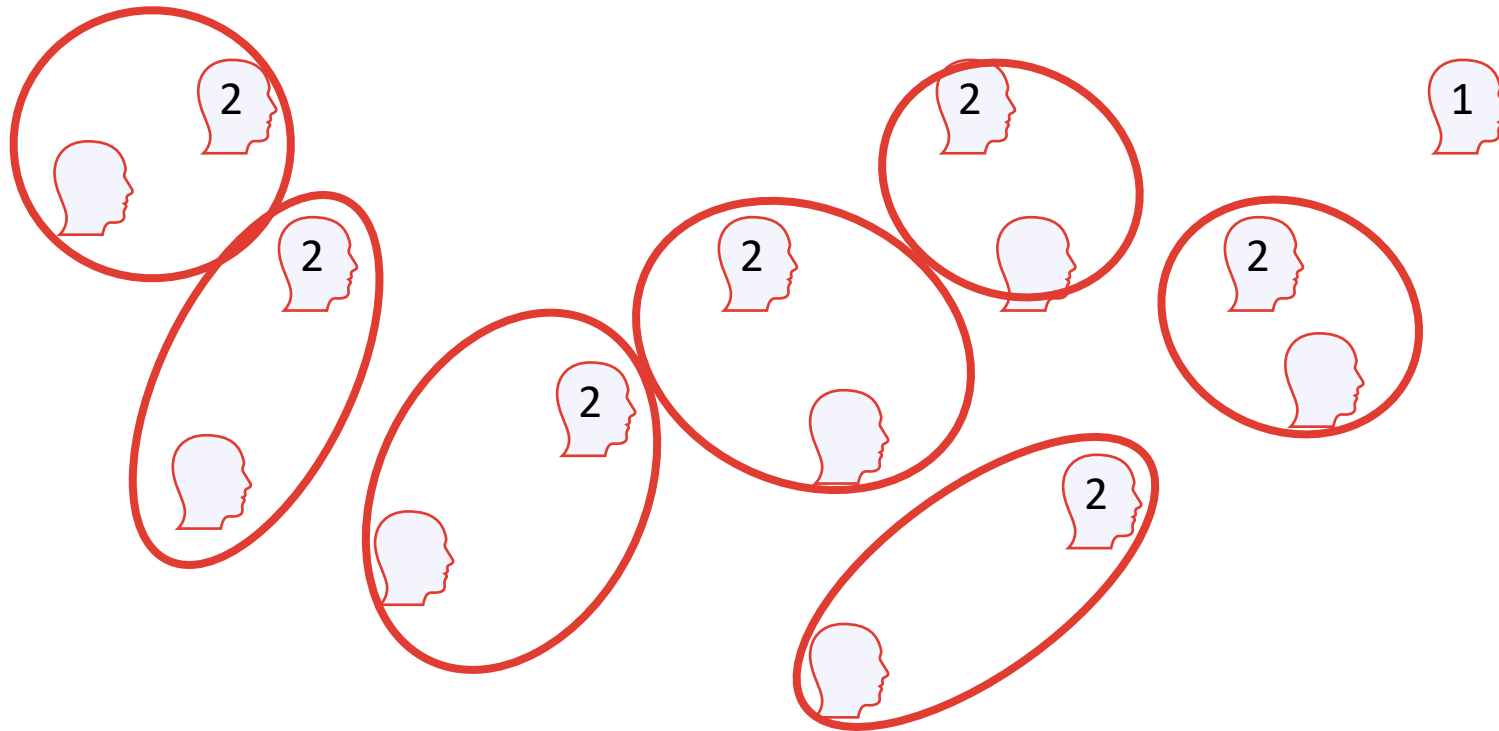
Aantal personen tellen in een groep

1ste telling

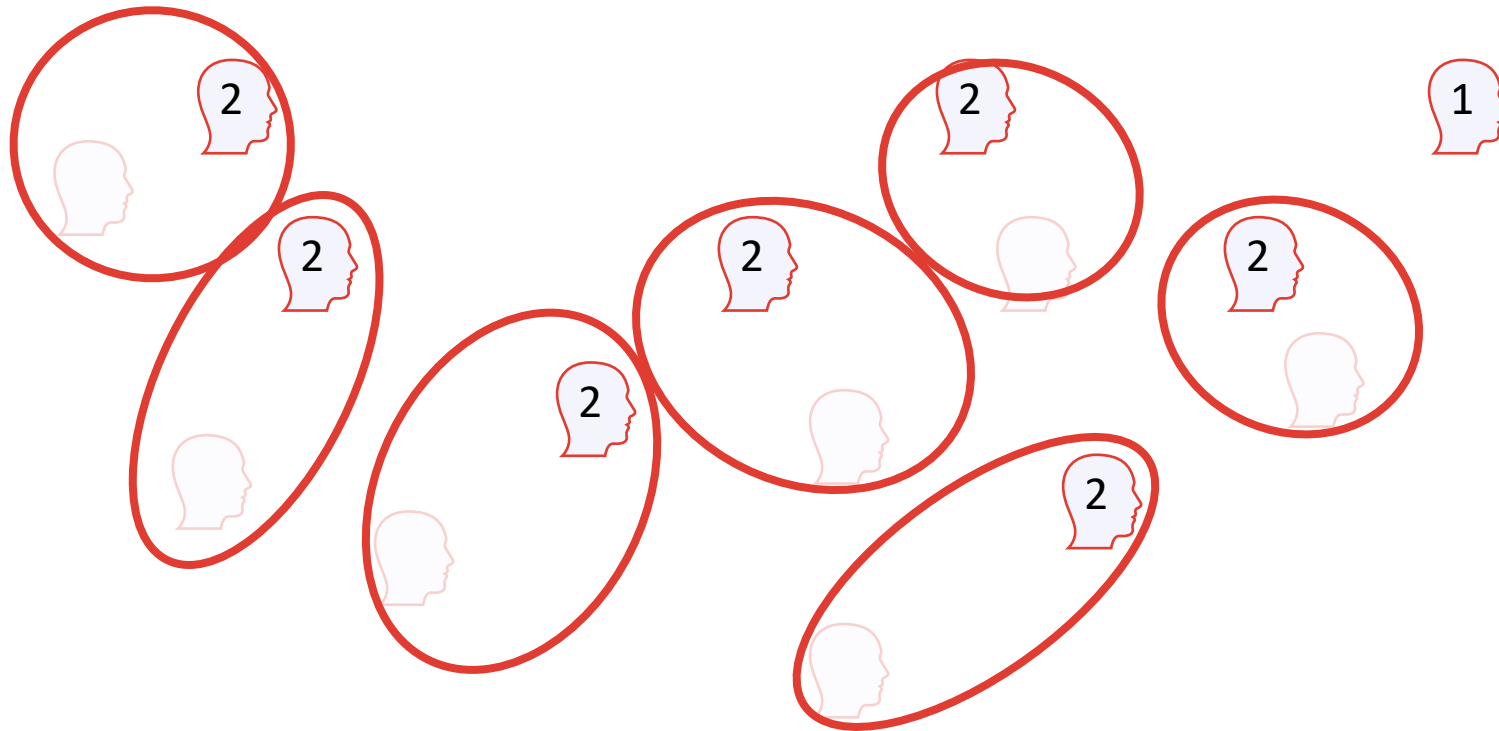
Aantal personen tellen in een groep

1ste telling

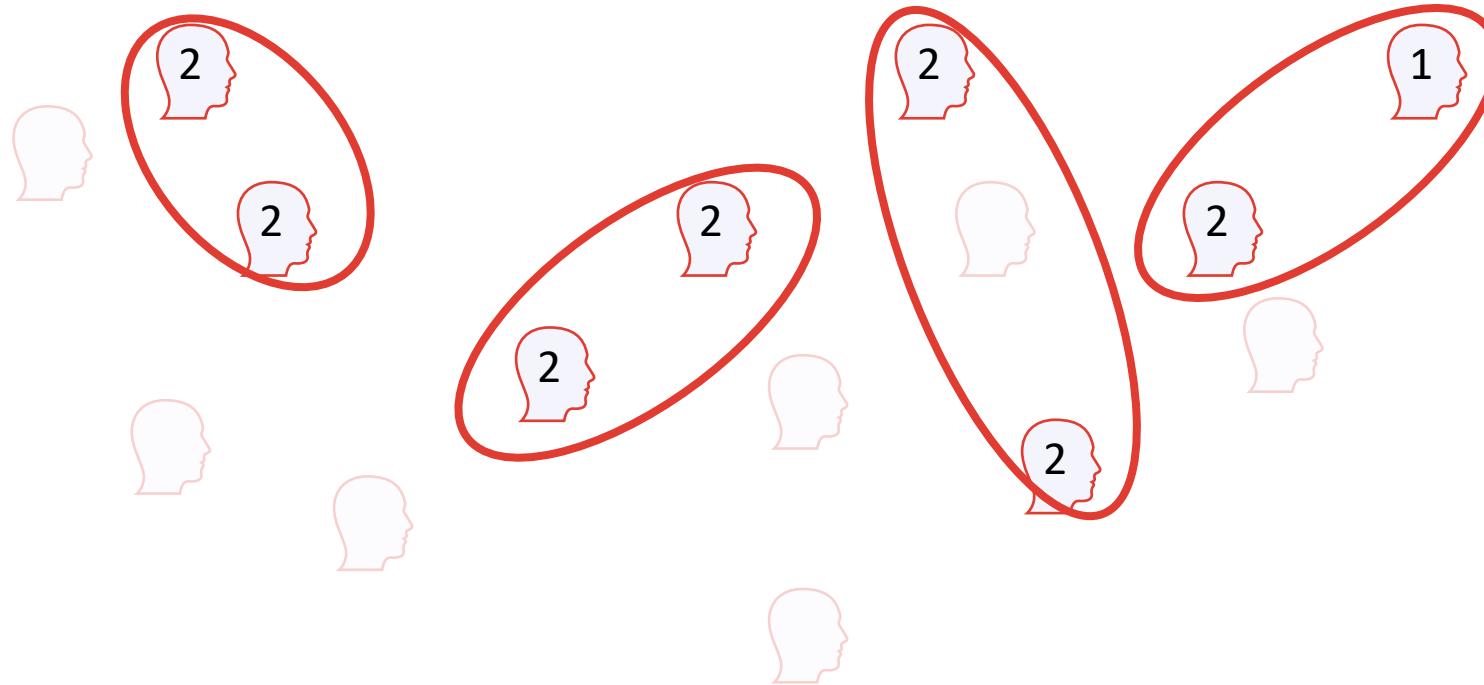
Aantal personen tellen in een groep

1ste telling

Aantal personen tellen in een groep

2de telling

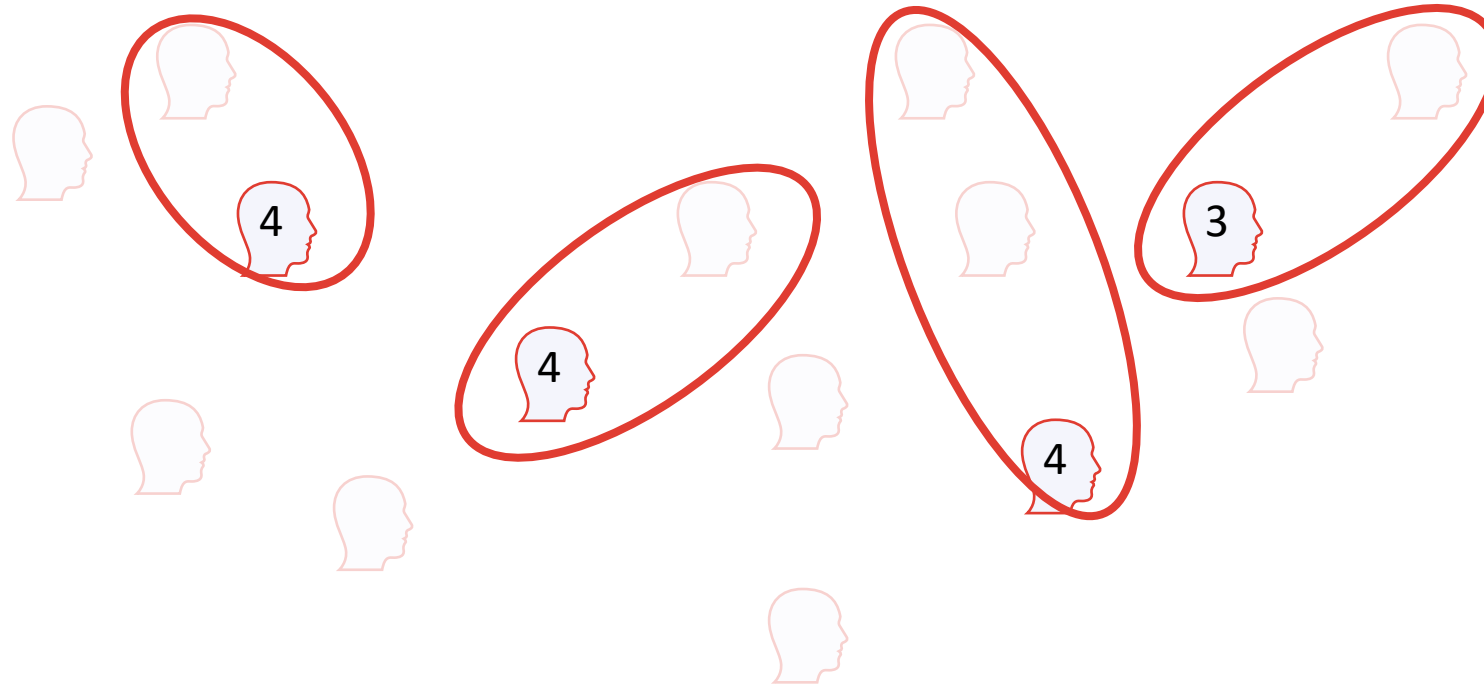
Aantal personen tellen in een groep

2de telling

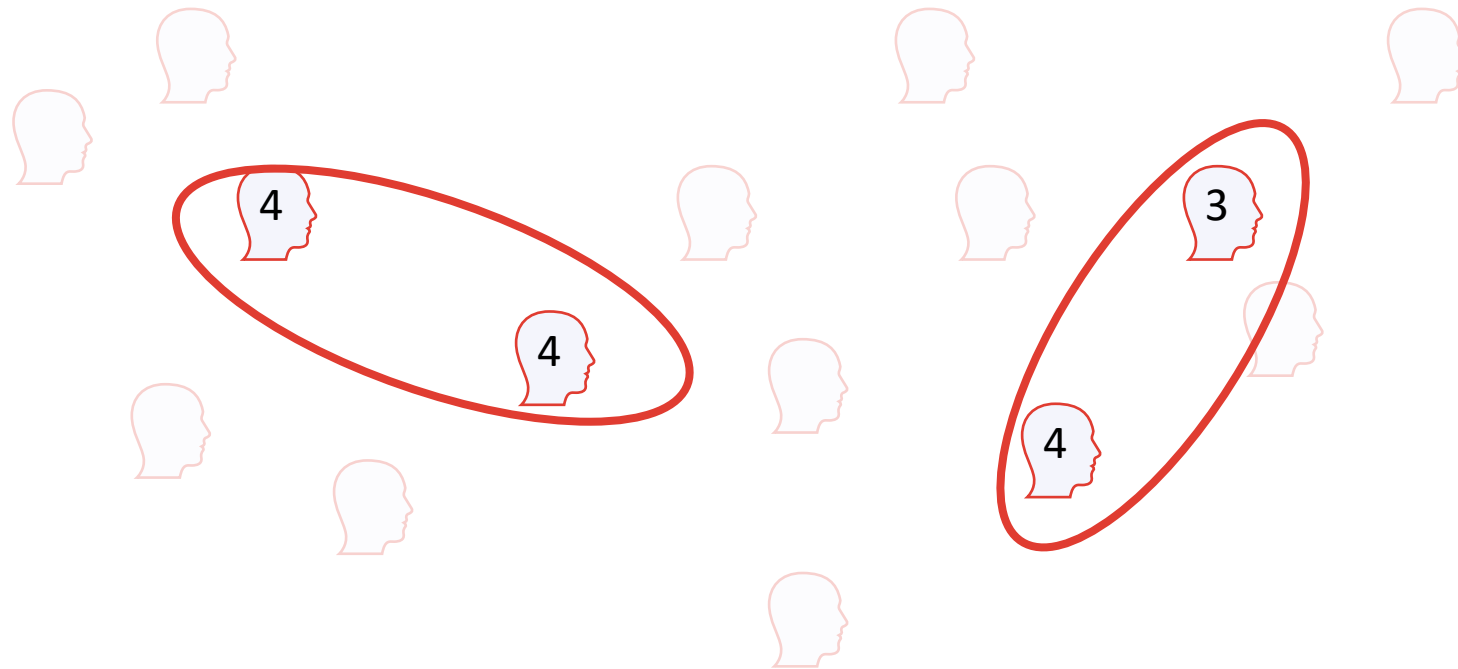
Aantal personen tellen in een groep

2de telling

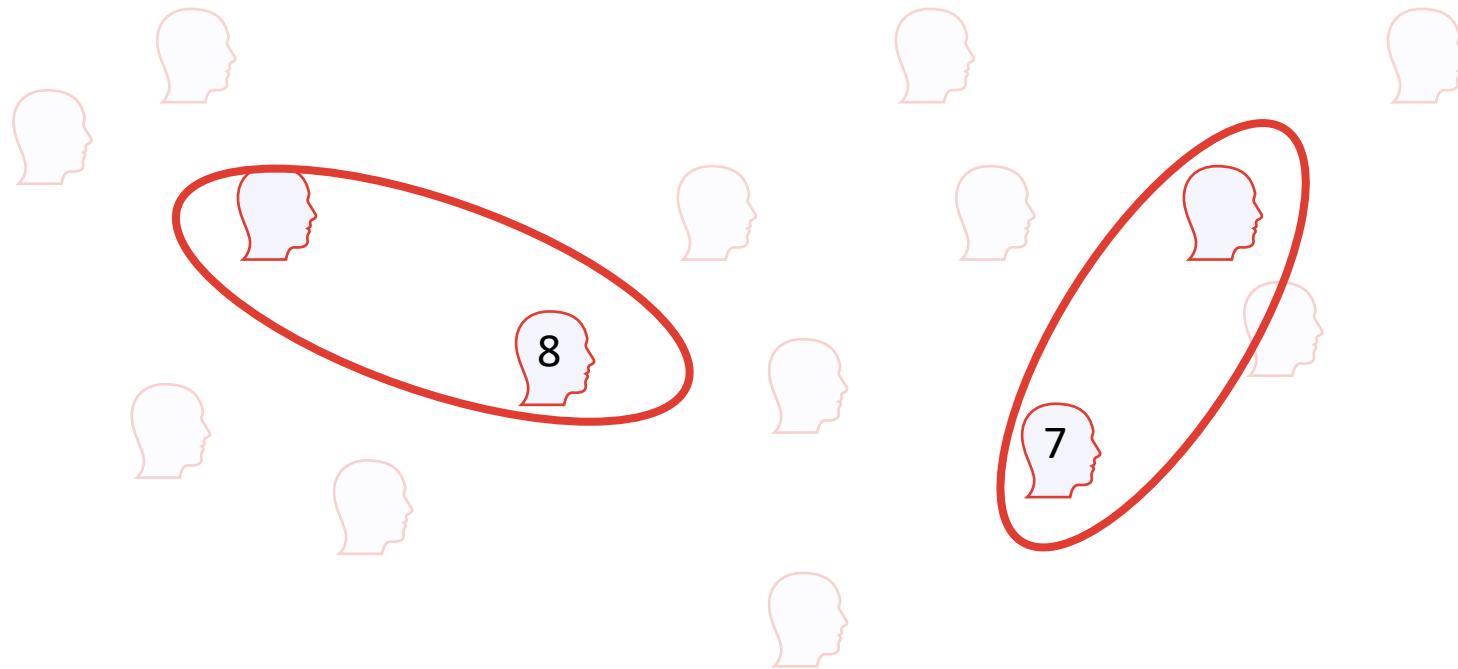
Aantal personen tellen in een groep

3de telling

Aantal personen tellen in een groep

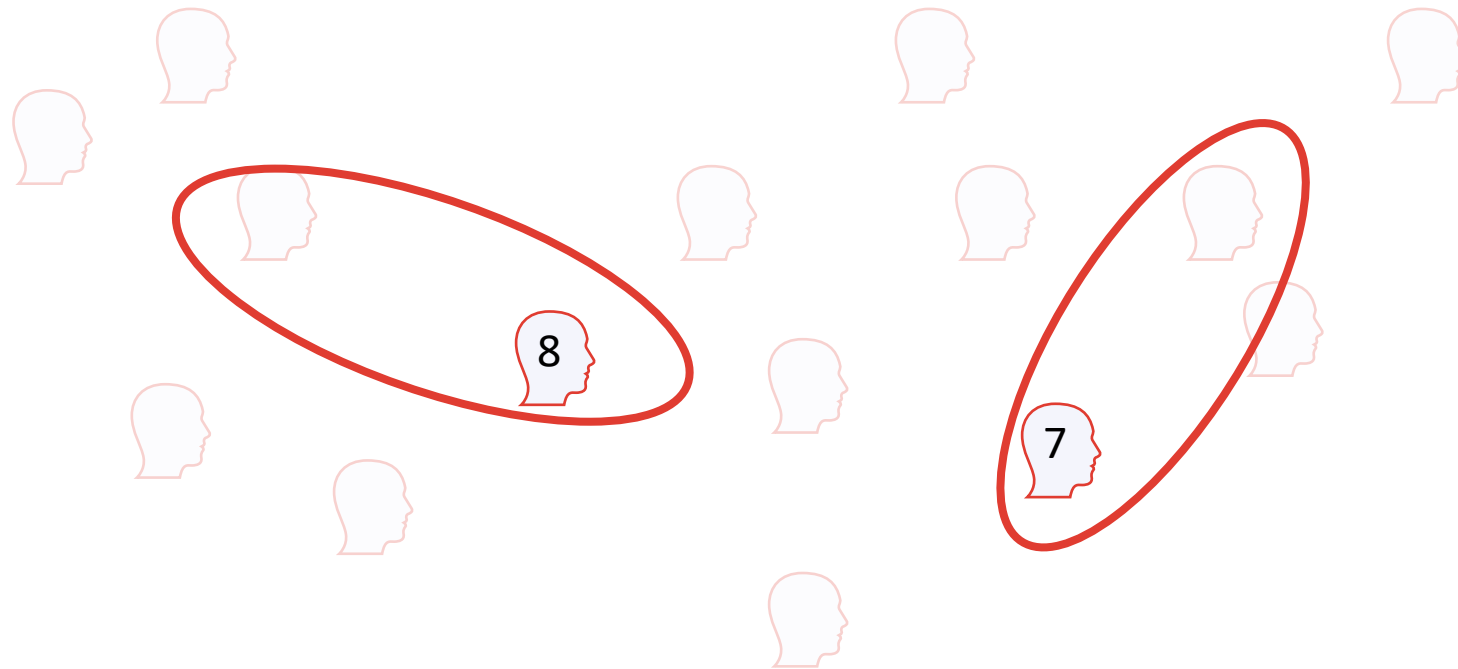
3de telling

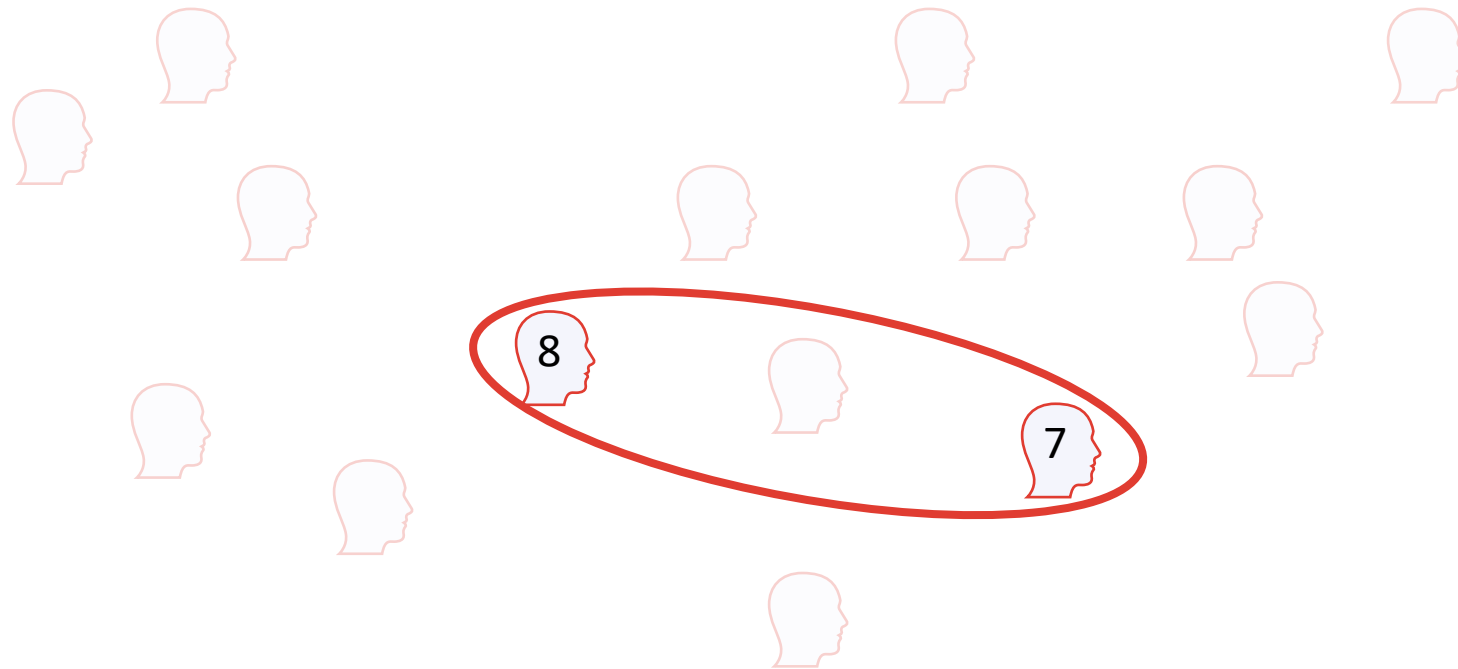
Aantal personen tellen in een groep

3de telling

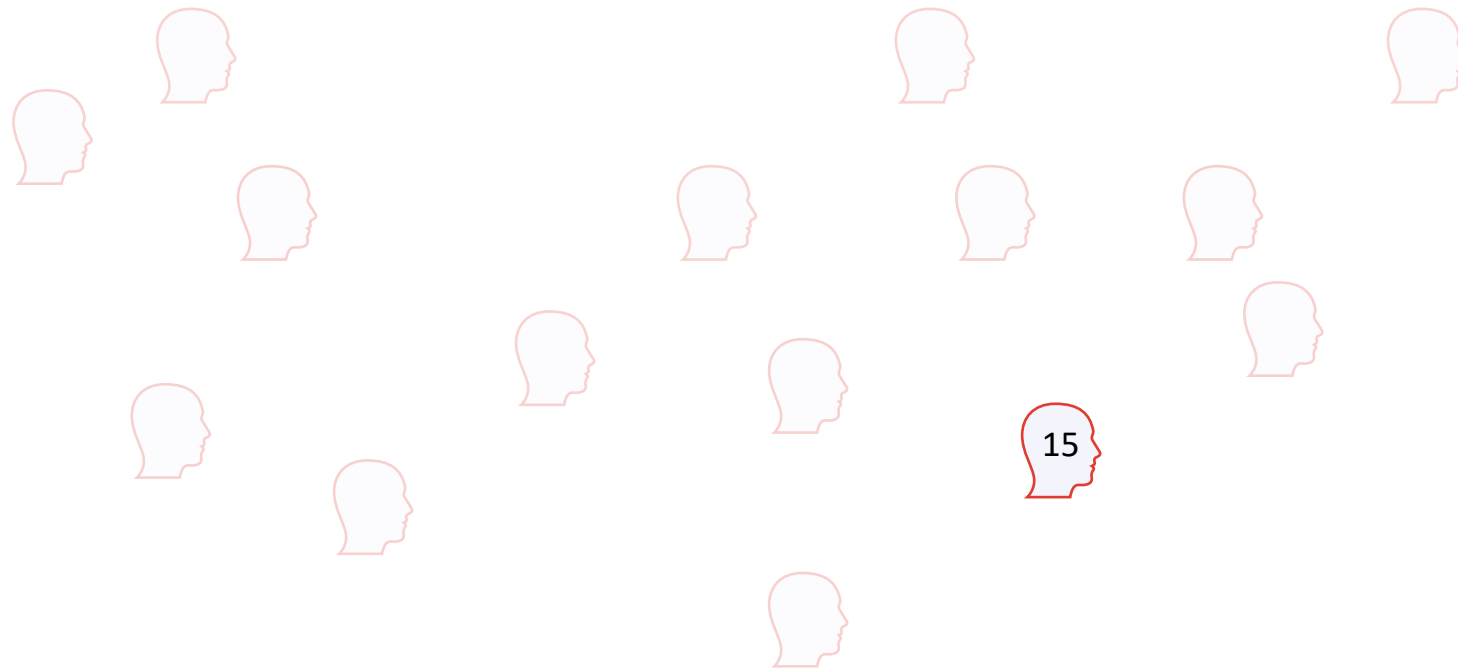
Aantal personen tellen in een groep

4de telling

Aantal personen tellen in een groep

4de telling

Voorbeeld van datastructuur: lijst

A ● ■
B ■ ● ● ●
C ■ ● ■ ●
D ■ ● ●
E ●
F ● ● ■ ●
G ■ ■ ●
H ● ● ● ●
I ● ●
J ● ■ ■ ■
K ■ ● ■
L ● ■ ● ●
M ■ ■
N ■ ●
O ■ ■ ■
P ● ■ ■ ●
Q ■ ■ ● ■
R ● ■ ●
S ● ● ●
T ■

U ● ● ■
V ● ● ● ■
W ● ■ ■
X ■ ● ● ■
Y ■ ● ■ ■
Z ■ ■ ● ●

1 ● ■ ■ ■ ■
2 ● ● ■ ■ ■
3 ● ● ● ■ ■
4 ● ● ● ● ■
5 ● ● ● ● ●
6 ■ ● ● ● ●
7 ■ ■ ● ● ●
8 ■ ■ ■ ● ●
9 ■ ■ ■ ■ ●
0 ■ ■ ■ ■ ■

Voorbeeld van datastructuur: lijst

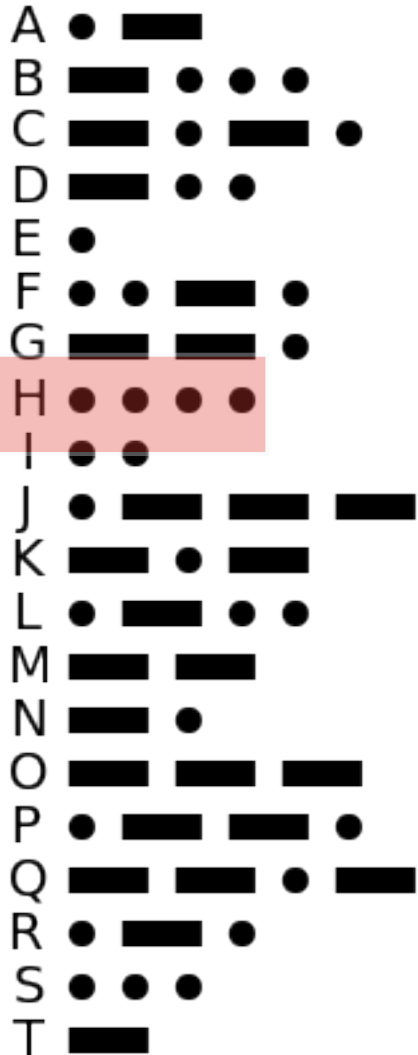
A ● ■
B ■ ● ● ●
C ■ ● ■ ●
D ■ ● ●
E ●
F ● ● ■ ●
G ■ ■ ●
H ● ● ● ●
I ● ●
J ● ■ ■ ■
K ■ ● ■
L ● ■ ● ●
M ■ ■
N ■ ●
O ■ ■ ■
P ● ■ ■ ●
Q ■ ■ ● ■
R ● ■ ●
S ● ● ●
T ■

U ● ● ■
V ● ● ● ■
W ● ■ ■
X ■ ● ● ■
Y ■ ● ■ ■
Z ■ ■ ● ●

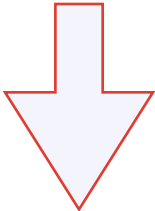
1 ● ■ ■ ■ ■
2 ● ● ■ ■ ■
3 ● ● ● ■ ■
4 ● ● ● ● ■
5 ● ● ● ● ●
6 ■ ● ● ● ●
7 ■ ■ ● ● ●
8 ■ ■ ■ ● ●
9 ■ ■ ■ ■ ●
0 ■ ■ ■ ■ ■

Hallo

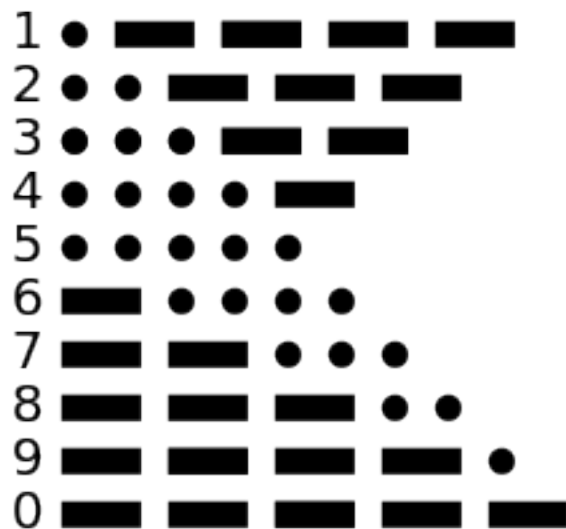
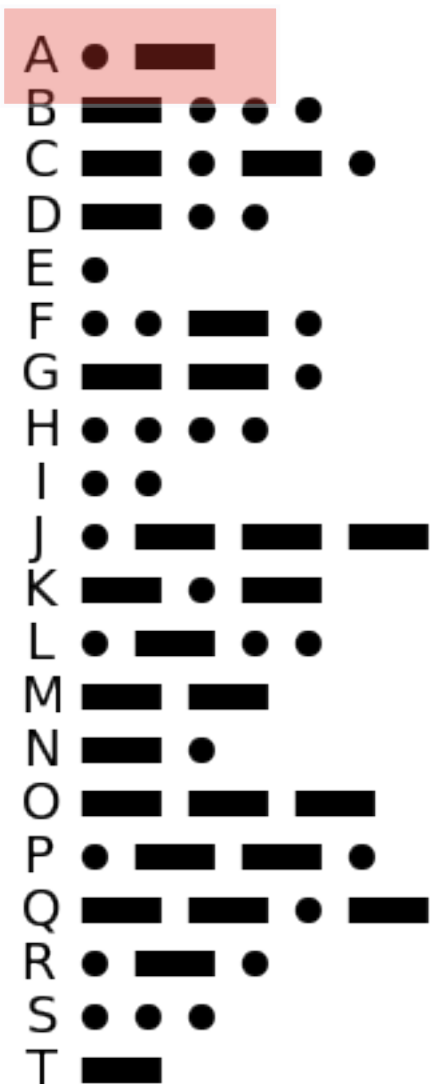
Voorbeeld van datastructuur: lijst

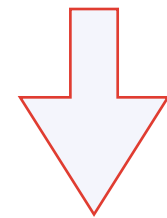
Hallo

Voorbeeld van datastructuur: lijst

Hallo

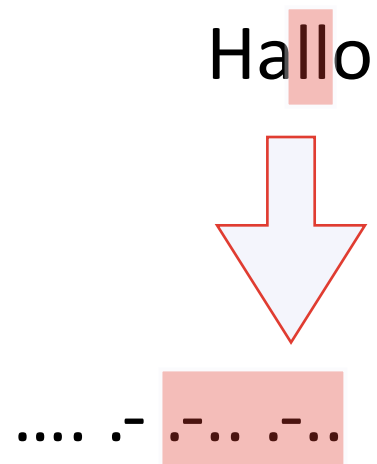
.... -

Voorbeeld van datastructuur: lijst

A ● ■■■
B ■■■ ● ● ●
C ■■■ ● ■■■ ●
D ■■■ ● ●
E ●
F ● ● ■■■ ●
G ■■■ ■■■ ●
H ● ● ● ●
I ● ●
J ● ■■■ ■■■ ■■■
K ■■■ ● ■■■
L ● ■■■ ● ●
M ■■■ ■■■
N ■■■ ●
O ■■■ ■■■ ■■■
P ● ■■■ ■■■ ●
Q ■■■ ■■■ ● ■■■
R ● ■■■ ●
S ● ● ●
T ■■■

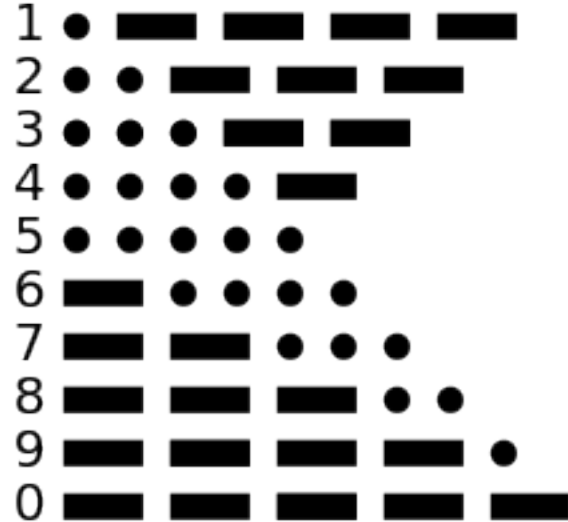
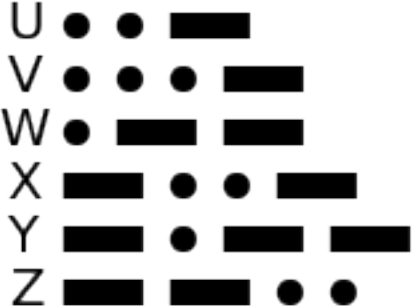
U ● ● ■■■
V ● ● ● ■■■
W ● ■■■ ■■■
X ■■■ ● ● ■■■
Y ■■■ ● ■■■ ■■■
Z ■■■ ■■■ ● ●

1 ● ■■■ ■■■ ■■■ ■■■
2 ● ● ■■■ ■■■ ■■■
3 ● ● ● ■■■ ■■■
4 ● ● ● ● ■■■
5 ● ● ● ● ●
6 ■■■ ● ● ● ●
7 ■■■ ■■■ ● ● ●
8 ■■■ ■■■ ■■■ ● ●
9 ■■■ ■■■ ■■■ ■■■ ●
0 ■■■ ■■■ ■■■ ■■■ ■■■

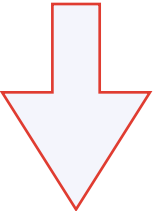

Voorbeeld van datastructuur: lijst

Hallo

Voorbeeld van datastructuur: lijst

A ● ■
B ■ ● ● ●
C ■ ● ■ ●
D ■ ● ●
E ●
F ● ● ■ ●
G ■ ■ ●
H ● ● ● ●
I ● ●
J ● ■ ■ ■
K ■ ● ■
L ● ■ ● ●
M ■ ■
N ■ ●
O ■ ■ ■
P ● ■ ■ ●
Q ■ ■ ● ■
R ● ■ ●
S ● ● ●
T ■

U ● ● ■
V ● ● ● ■
W ● ■ ■
X ■ ● ● ■
Y ■ ● ■ ■
Z ■ ■ ● ●

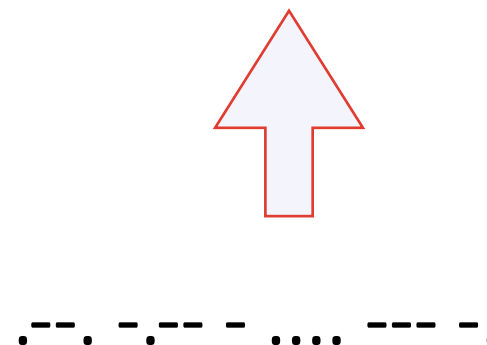
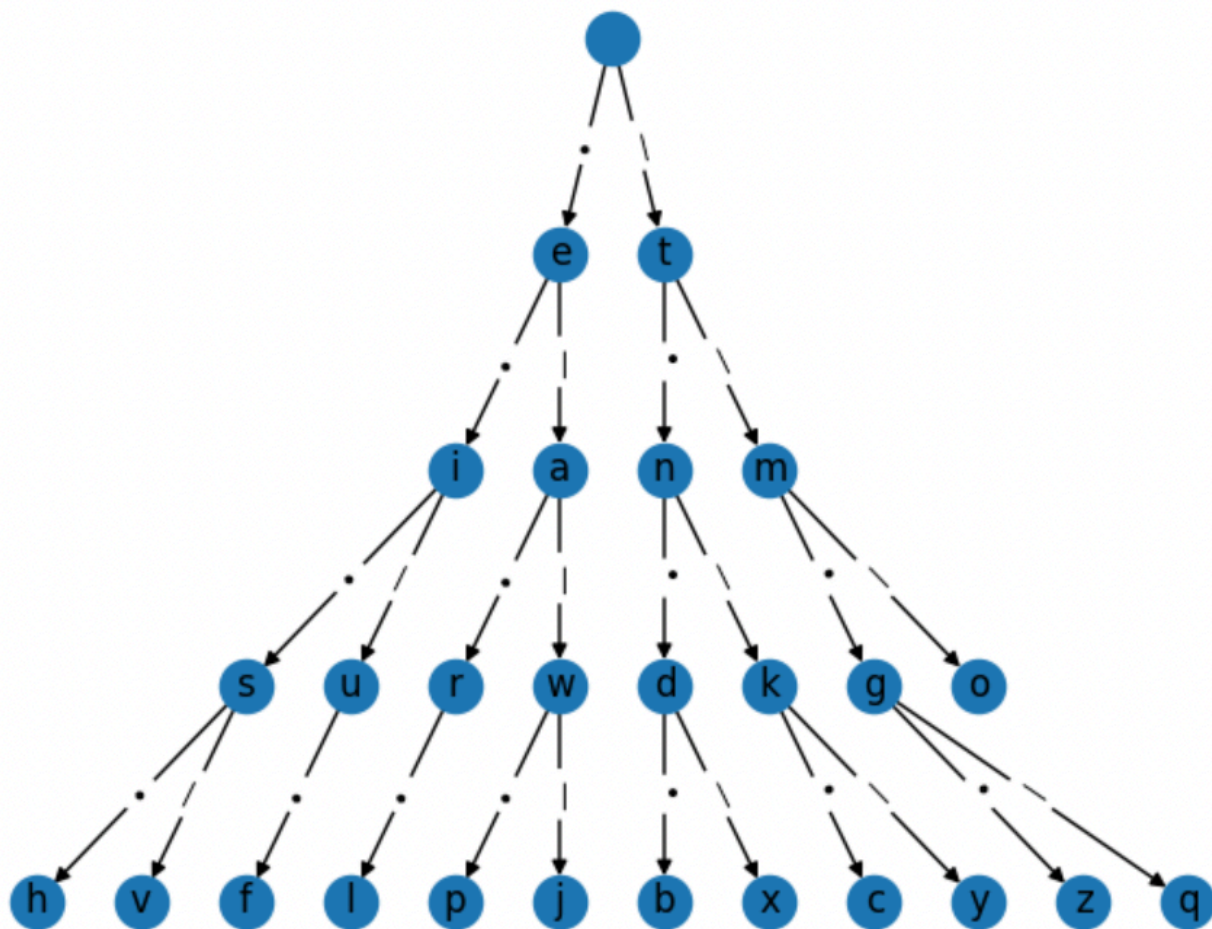
1 ● ■ ■ ■ ■
2 ● ● ■ ■ ■
3 ● ● ● ■ ■
4 ● ● ● ● ■
5 ● ● ● ● ●
6 ■ ● ● ● ●
7 ■ ■ ● ● ●
8 ■ ■ ■ ● ●
9 ■ ■ ■ ■ ●
0 ■ ■ ■ ■ ■

????

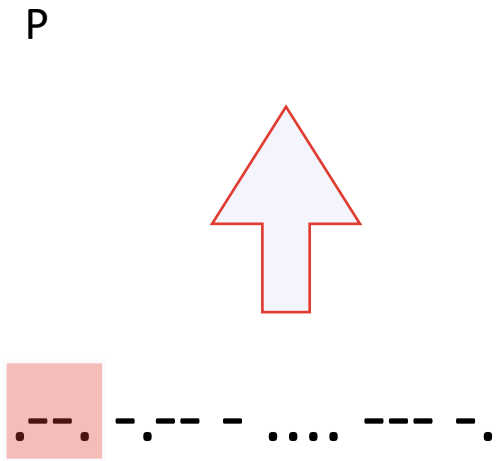
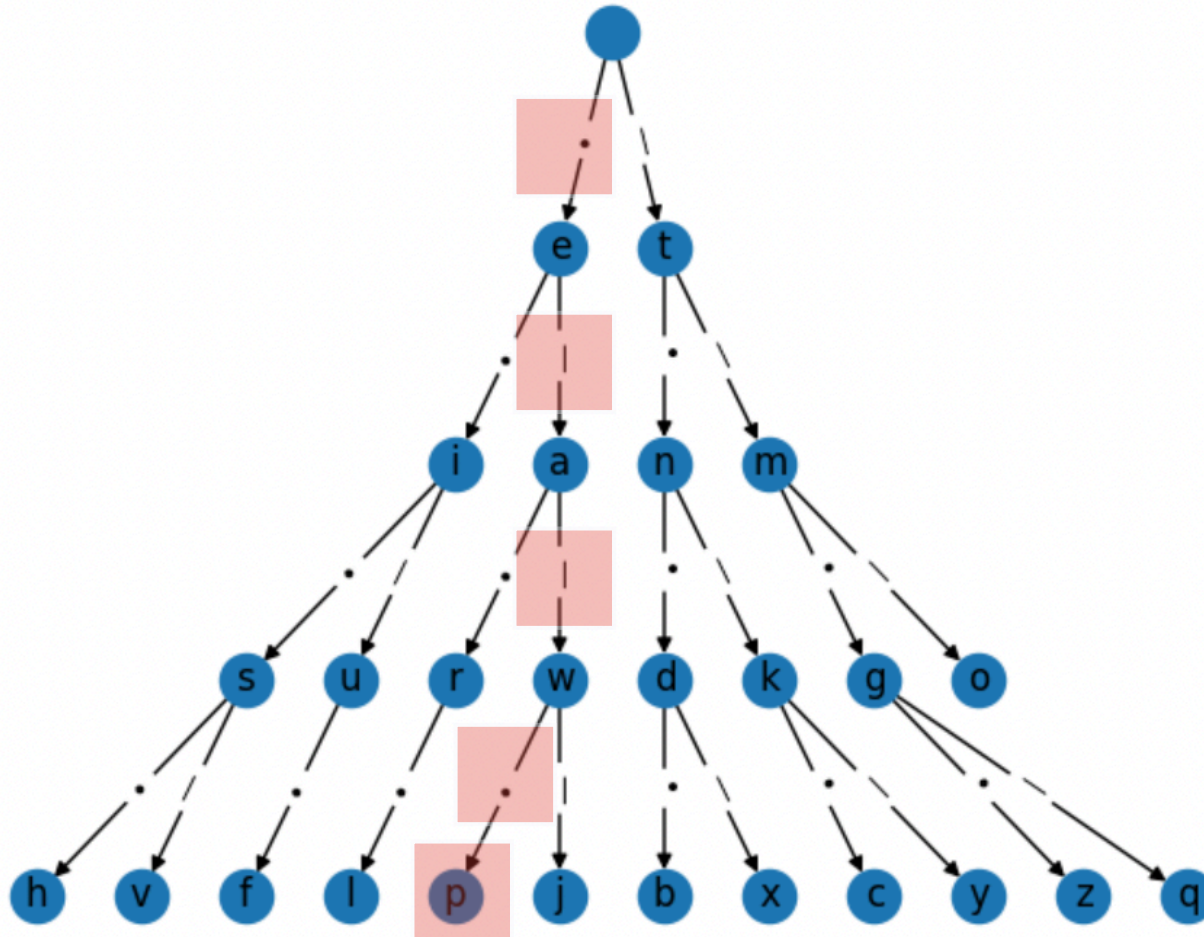

.....

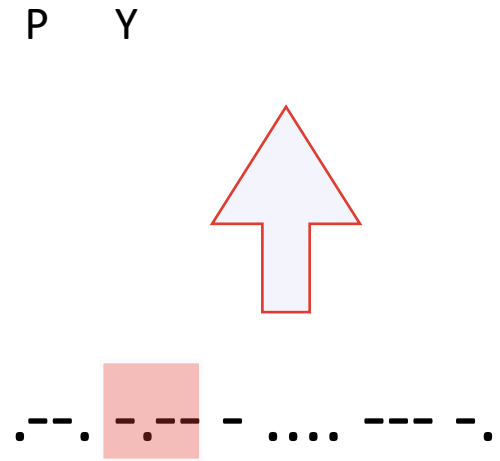
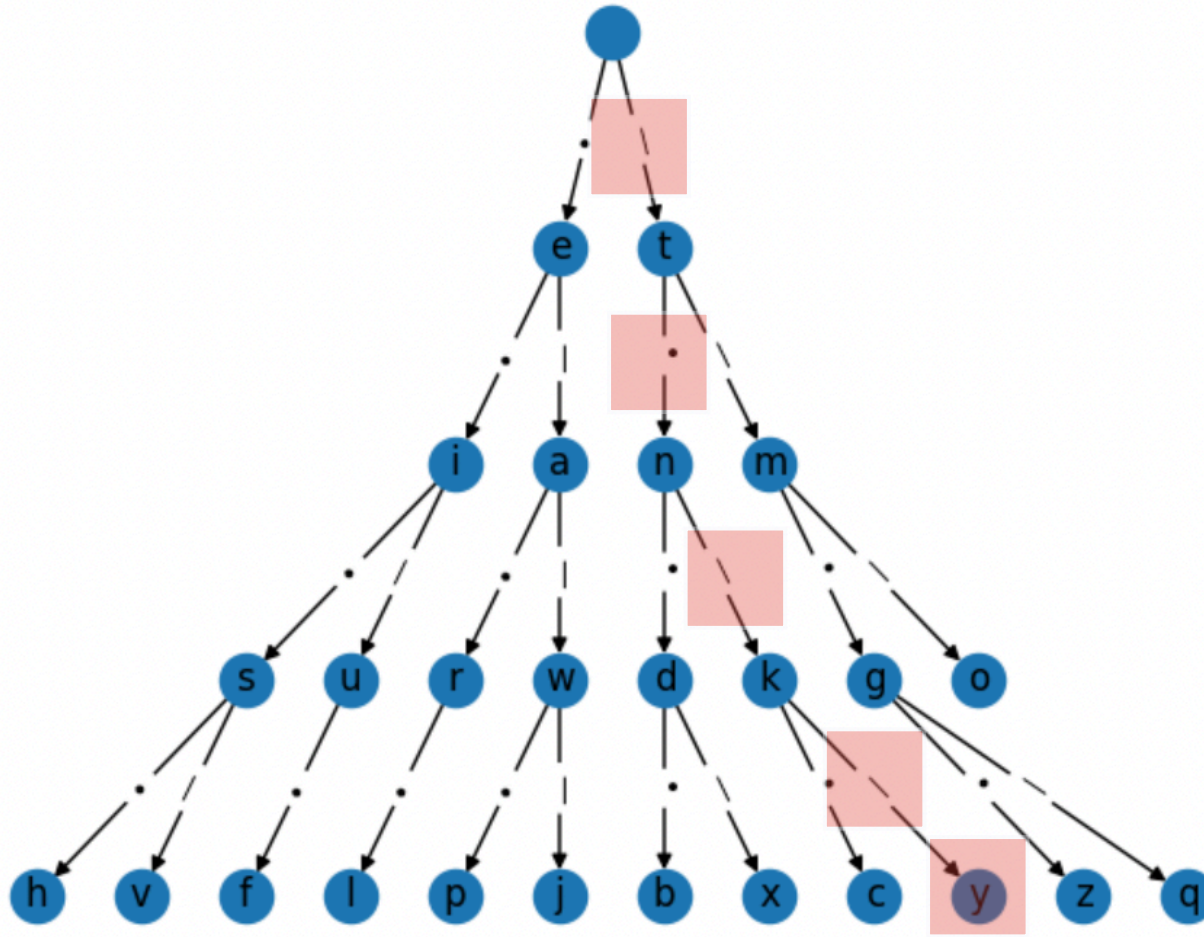
Voorbeeld van datastructuur: zoekboom

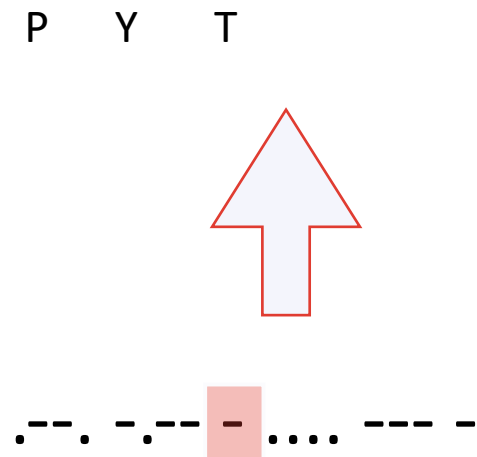
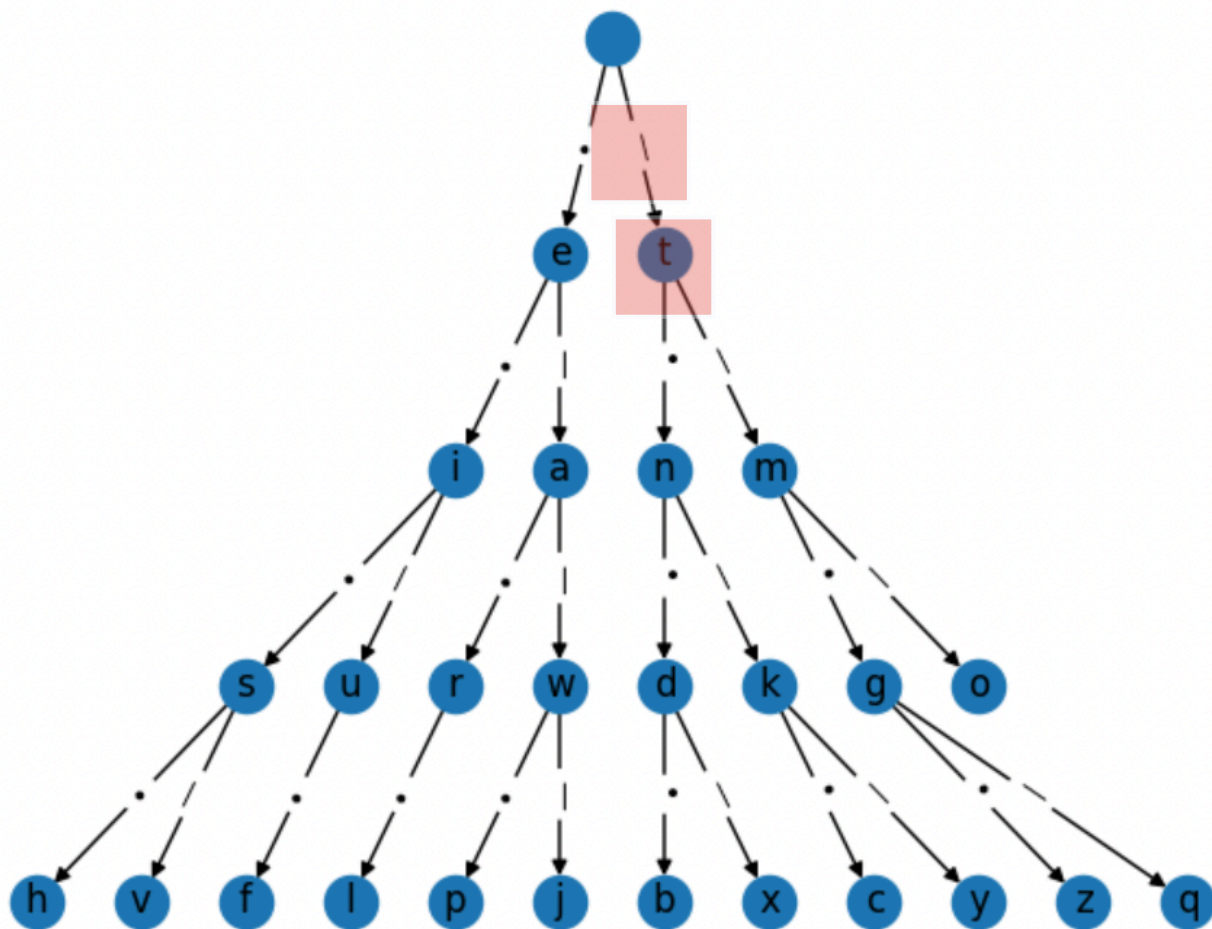
Voorbeeld van datastructuur: zoekboom

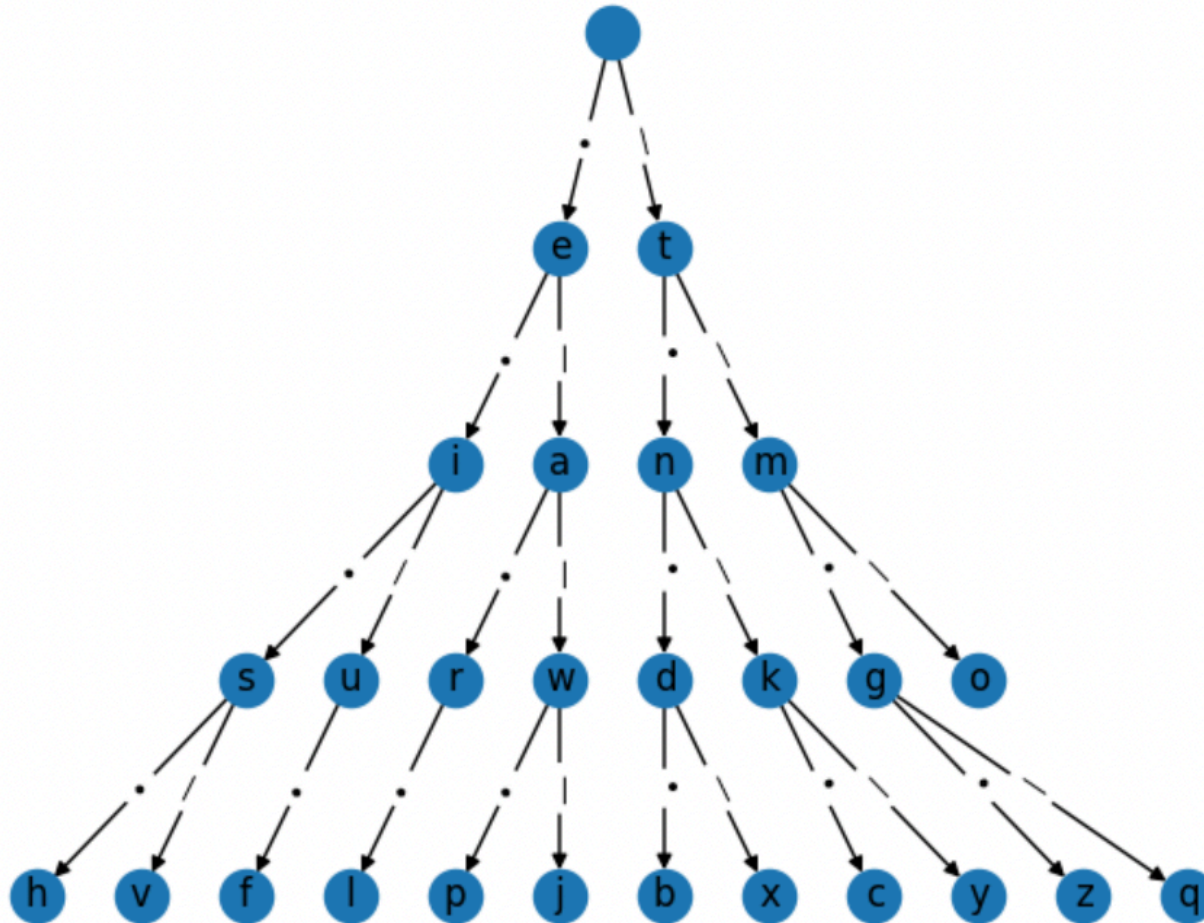
Voorbeeld van datastructuur: zoekboom

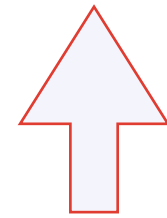
Voorbeeld van datastructuur: zoekboom

Voorbeeld van datastructuur: zoekboom

P Y T H O N

.....

Programmeren

- Bedenken van een algoritme
  - Creatief proces
  - Kennis
    - Bouwstenen van algoritmen
    - Standaardalgoritmen
    - Datastructuren
- Implementeren
  - Iteratief proces (testen, debuggen)
  - Kennis programmeertaal

chatGPT ??

chatGPT

F

Schrijf een limerick over het plezier van programmeren

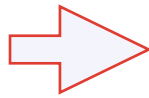
Een coder, heel blij met zijn scherm,
Vond coderen vast, niet echt een term.
Met een lach, heel sereen,
Schreef hij code, heel clean,
En de bugs overwon hij, standvastig en ferm.

chatGPT in actie

chatGPT

chatGPT in actie

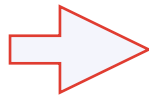

Schrijf een limerick over het plezier van programmeren

chatGPT

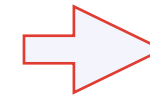
chatGPT in actie

Schrijf een limerick over het plezier van programmeren

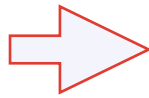

chatGPT

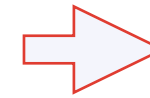

Een coder, heel blij met zijn scherm,
Vond coderen vast, niet echt een term.
Met een lach, heel sereen,
Schreef hij code, heel clean,
En de bugs overwon hij, standvastig
en ferm.

chatGPT in actie

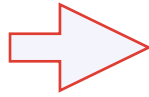

Schrijf een limerick over het plezier van programmeren

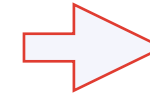

Een coder, heel blij met zijn scherm,
Vond coderen vast, niet echt een term.
Met een lach, heel sereen,
Schreef hij code, heel clean,
En de bugs overwon hij, standvastig
en ferm.

chatGPT in actie

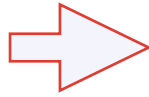
Schrijf een limerick over het plezier van programmeren

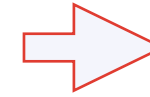
Een coder, heel blij met zijn scherm,
Vond coderen vast, niet echt een term.
Met een lach, heel sereen,
Schreef hij code, heel clean,
En de bugs overwon hij, standvastig
en ferm.

Hoe tandwielen kiezen en plaatsen ?

chatGPT in actie

Schrijf een limerick over het plezier van programmeren

Een coder, heel blij met zijn scherm,
Vond coderen vast, niet echt een term.
Met een lach, heel sereen,
Schreef hij code, heel clean,
En de bugs overwon hij, standvastig
en ferm.

Hoe tandwielen kiezen en plaatsen ?

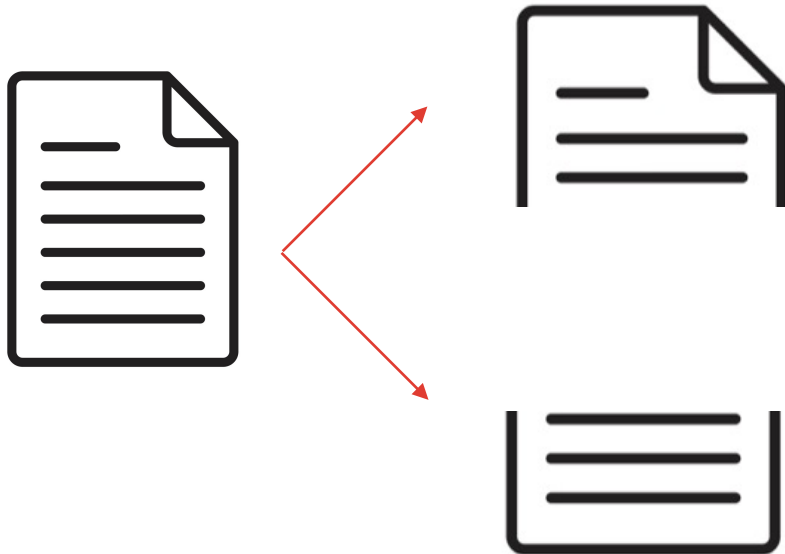
In een trainingsfase

Trainingsfase

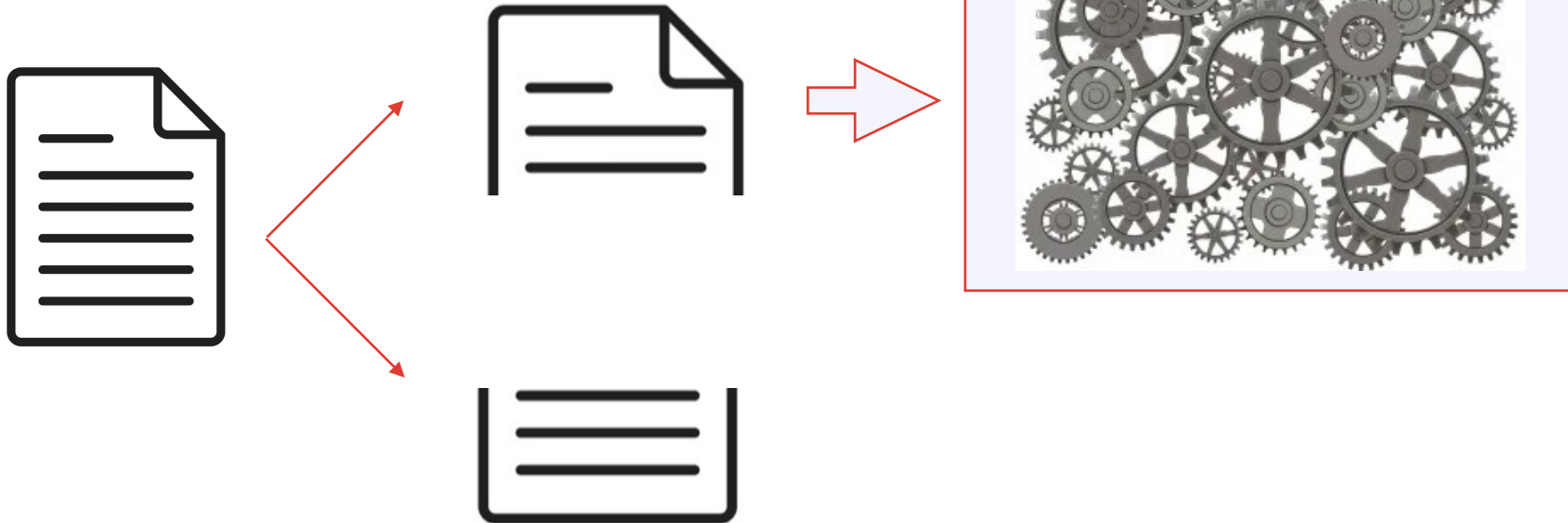

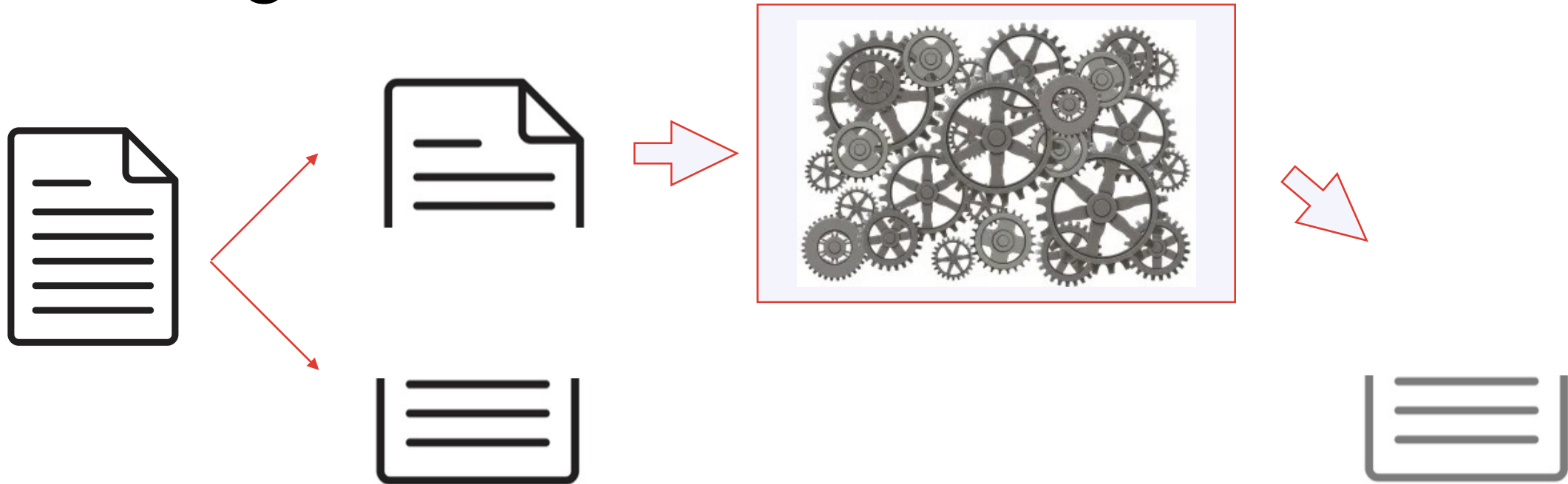
Trainingsfase

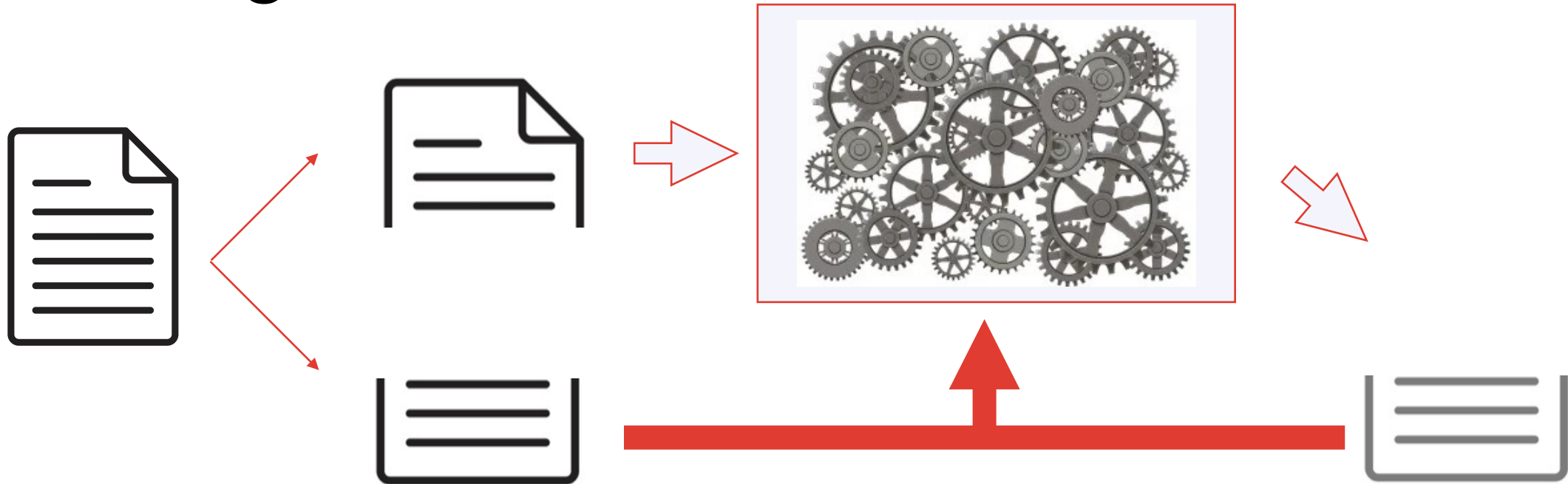
Trainingsfase

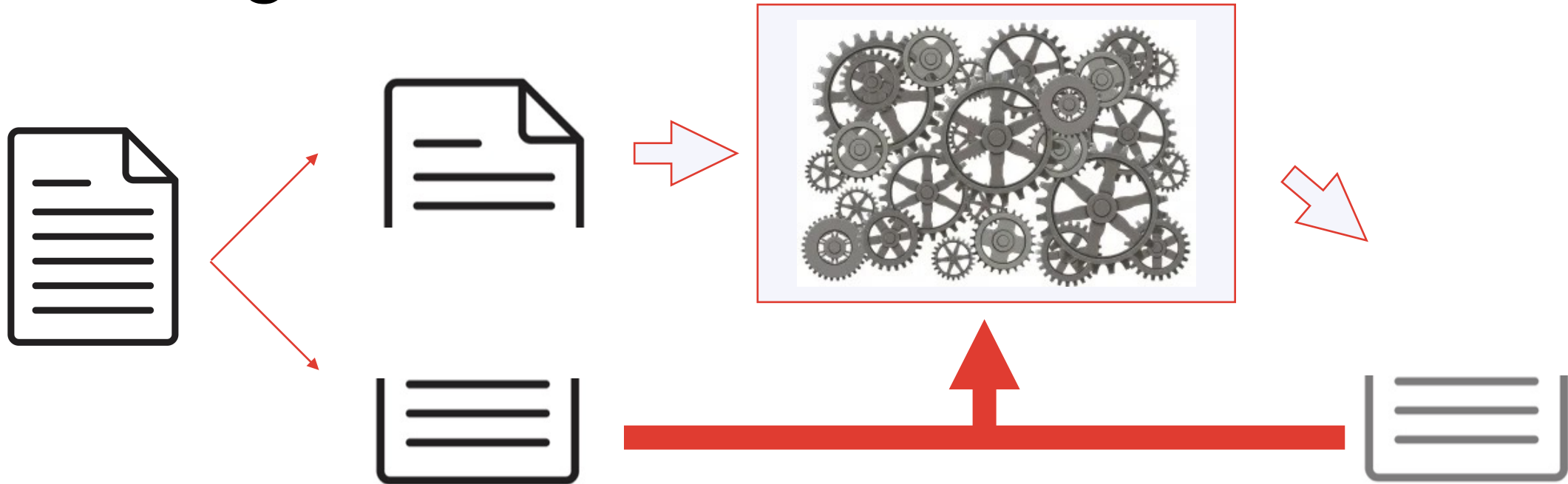
Trainingsfase

Trainingsfase

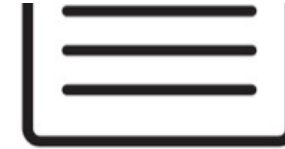
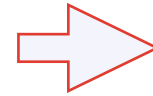
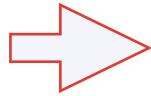

Trainingsfase

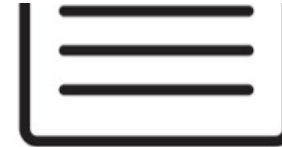
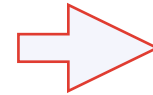
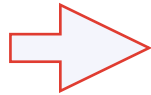

Wordt herhaald voor alle documenten op het Internet (Wikipedia, StackExchange, Github, ...)

chatGPT vervolledigt documenten

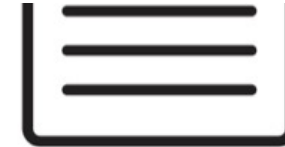
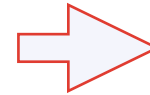
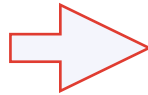

chatGPT vervolledigt documenten

Wat is de hoofdstad van België?

chatGPT vervolledigt documenten

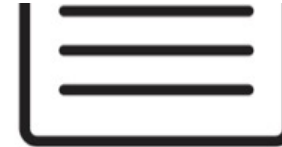
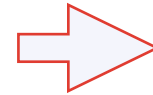
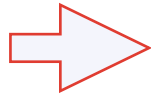

Wat is de hoofdstad van België?

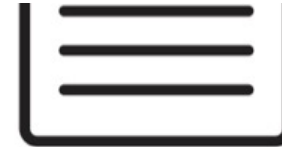
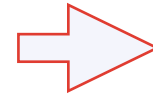
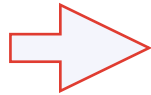
Wat is de hoofdstad van Nederland?
Wat is de hoofdstad van Duitsland?
Wat is de hoofdstad van Frankrijk?

chatGPT vervolledigt documenten

chatGPT vervolledigt documenten

Vraag: Wat is de hoofdstad van Nederland?

Antwoord: Amsterdam

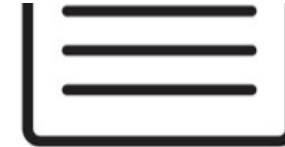
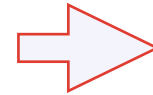
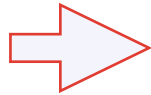
Vraag: Wat is de hoofdstad van Duitsland?

Antwoord: Berlijn

Vraag: Wat is de hoofdstad van België?

Antwoord:

chatGPT vervolledigt documenten

Vraag: Wat is de hoofdstad van Nederland?

Antwoord: Amsterdam

Vraag: Wat is de hoofdstad van Duitsland?

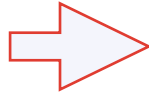
Antwoord: Berlijn

Vraag: Wat is de hoofdstad van België?

Antwoord:

Brussel

chatGPT ombouwen naar een assistent in tweede fase van training

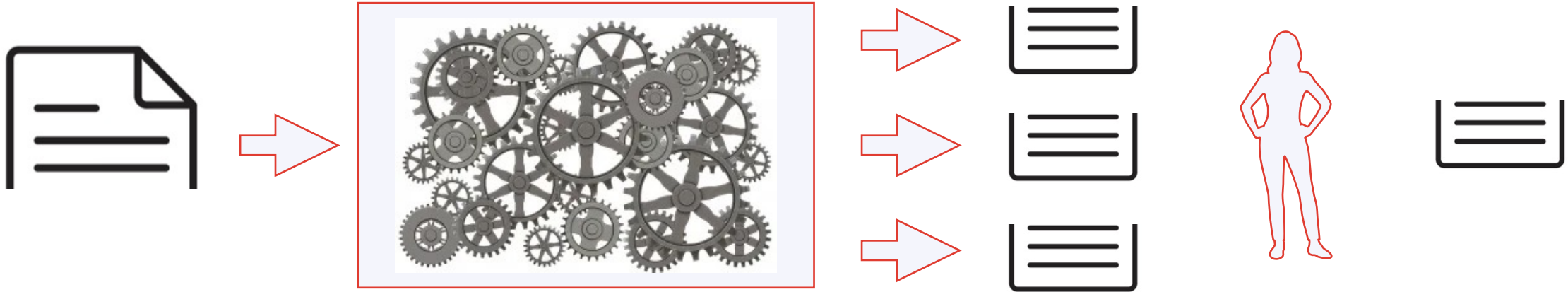
chatGPT ombouwen naar een assistent in tweede fase van training

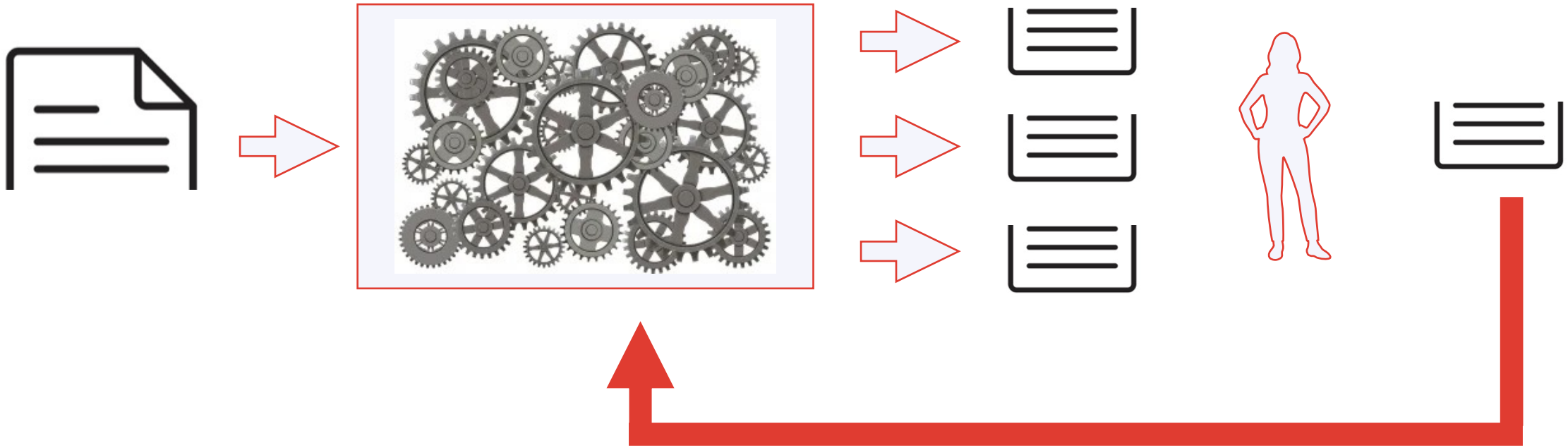
chatGPT ombouwen naar een assistent in tweede fase van training

chatGPT ombouwen naar een assistent in tweede fase van training

chatGPT ombouwen naar een assistent in tweede fase van training

Algoritme voor chatGPT

- Trainingsfase
  - Train chatGPT als een documentvervollediger op alle documenten van het Internet
  - Specialiseer chatGPT als assistent (om vragen te beantwoorden, opvolgen van instructies)
- Activeringsfase

Waarom kan chatGPT deze instructie opvolgen?

F Schrijf een functie ggd die de grootste gemene deler van twee getallen berekent

```
def ggd(a, b):  
    while b != 0:  
        a, b = b, a % b  
    return a  
  
# Voorbeeldgebruik:  
x = 48  
y = 18  
print(f"De grootste gemene deler van {x} en {y} is {ggd(x, y)}")
```

Waarom kan chatGPT deze instructie opvolgen?

F Schrijf een functie gcd die de grootste gemene deler van twee getallen berekent

```
def gcd(a, b):  
    while b != 0:  
        a, b = b, a % b  
    return a
```

Voorbeeldgebruik:

x = 48

y = 18

```
print(f"De grootste gemene deler van {x} en {y} is {gcd(x, y)}")
```

Herhaald delen met rest kun je met Python uiteraard eenvoudig programmeren. Je begint met het tweetal (a, b) en als $b \neq 0$, dan pas je delen met rest toe: $a = qb + r$. Het tweetal wordt dan vervangen door (b, r) . Daar ga je mee door totdat het tweede getal van het tweetal 0 is. Het eerste is dan de grootste gemene deler. Dit wordt bereikt met de functie `gcd` in het bestand [arithmetics.py](#).

```
def gcd(a, b):  
    while b>0: a, b = b, a % b  
    return a
```

```
>>> gcd(1665,987)
```

```
3
```

```
>>> gcd(125788989999002,345367889990008)
```

```
2L
```

F

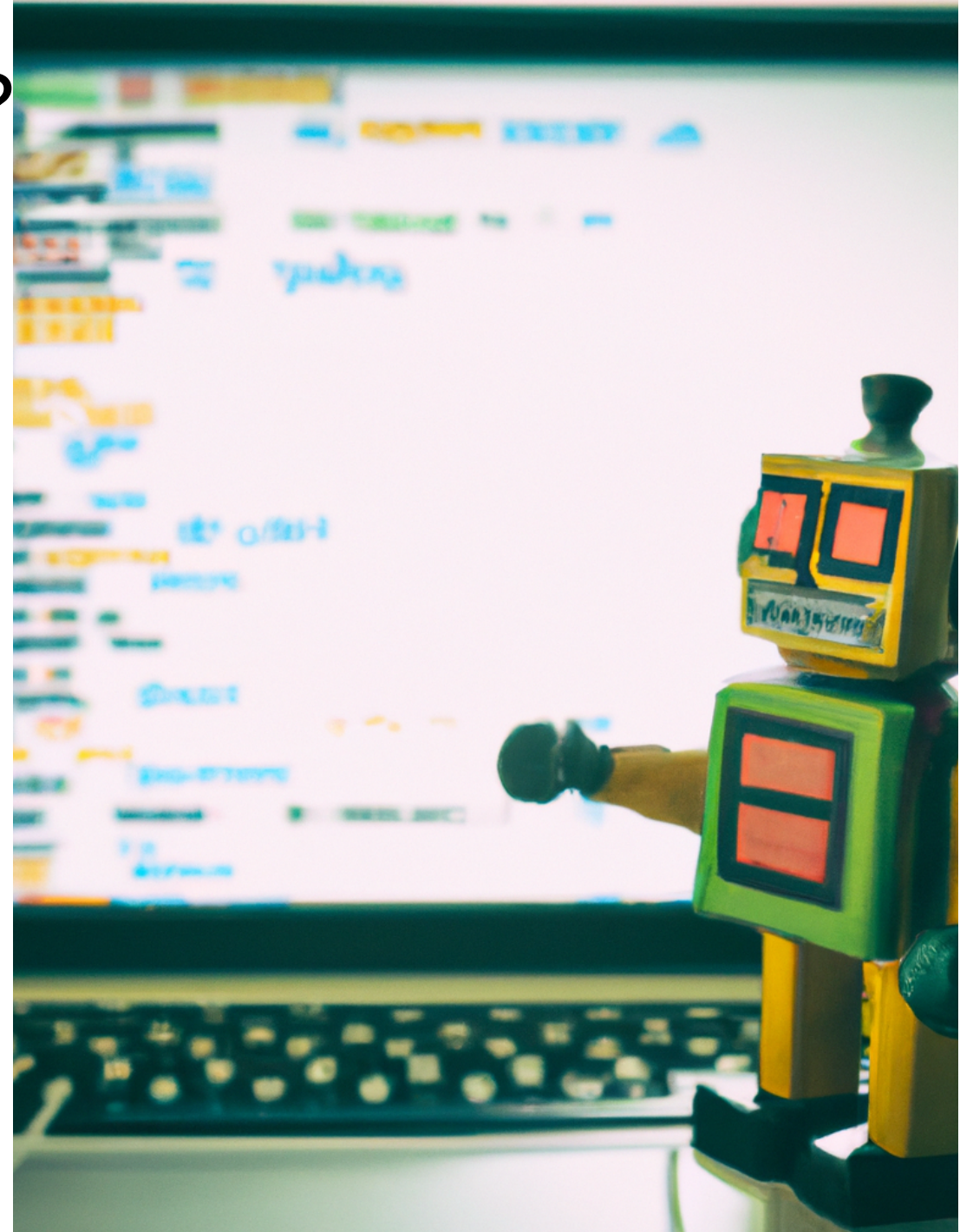
Genereer een scratch programma om de grootste gemene deler van twee getallen te berekenen.

Used **CreatiCode Scratch**

```
define find GCD of a b
  repeat until a = b
    if a > b then
      set a to a - b
    else
      set b to b - a
  return a
```

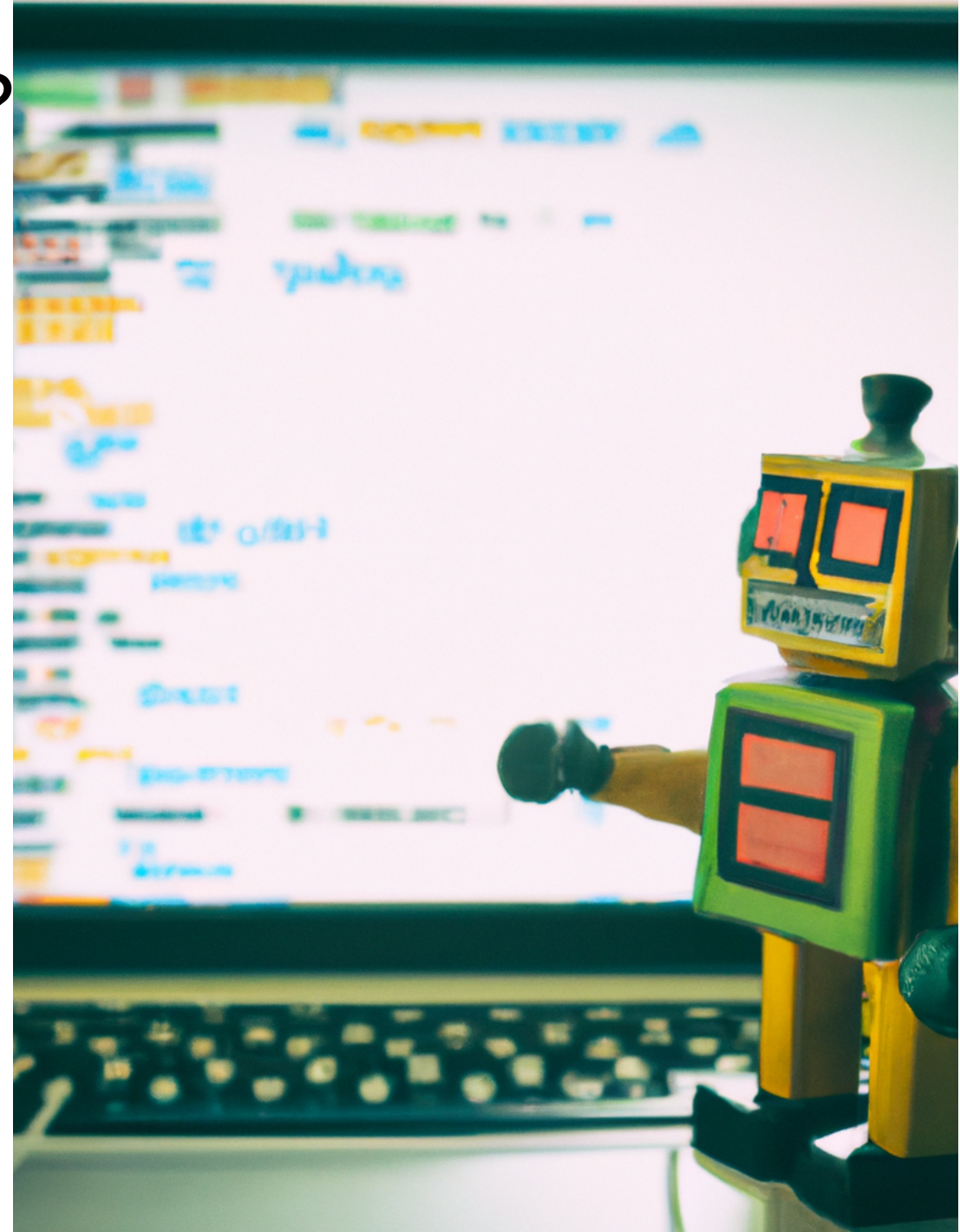
The image shows a Scratch script for finding the Greatest Common Divisor (GCD) of two numbers, a and b. The script is written in a Scratch-like block-based language. It starts with a 'define' block for a function named 'find GCD of' with two input parameters, 'a' and 'b'. The function body consists of a 'repeat until' loop with the condition 'a = b'. Inside the loop, there is an 'if' block that checks 'a > b'. If true, it sets 'a' to 'a - b'. If false, it sets 'b' to 'b - a'. After the loop, the function returns the value of 'a'.

Kan chatGPT programmeren?

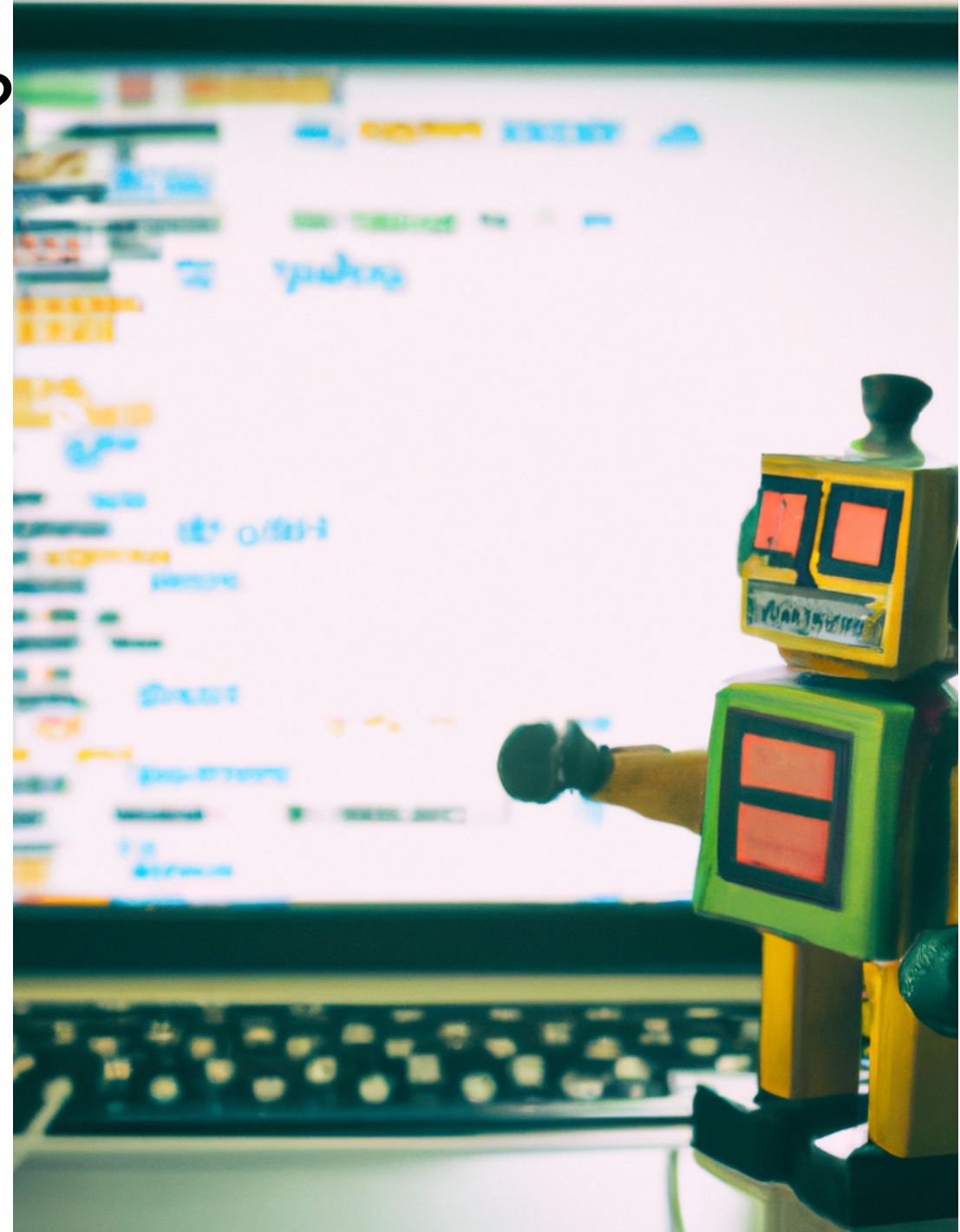
Kan chatGPT programmeren?

- Zoals een mens dat kan? Nee.

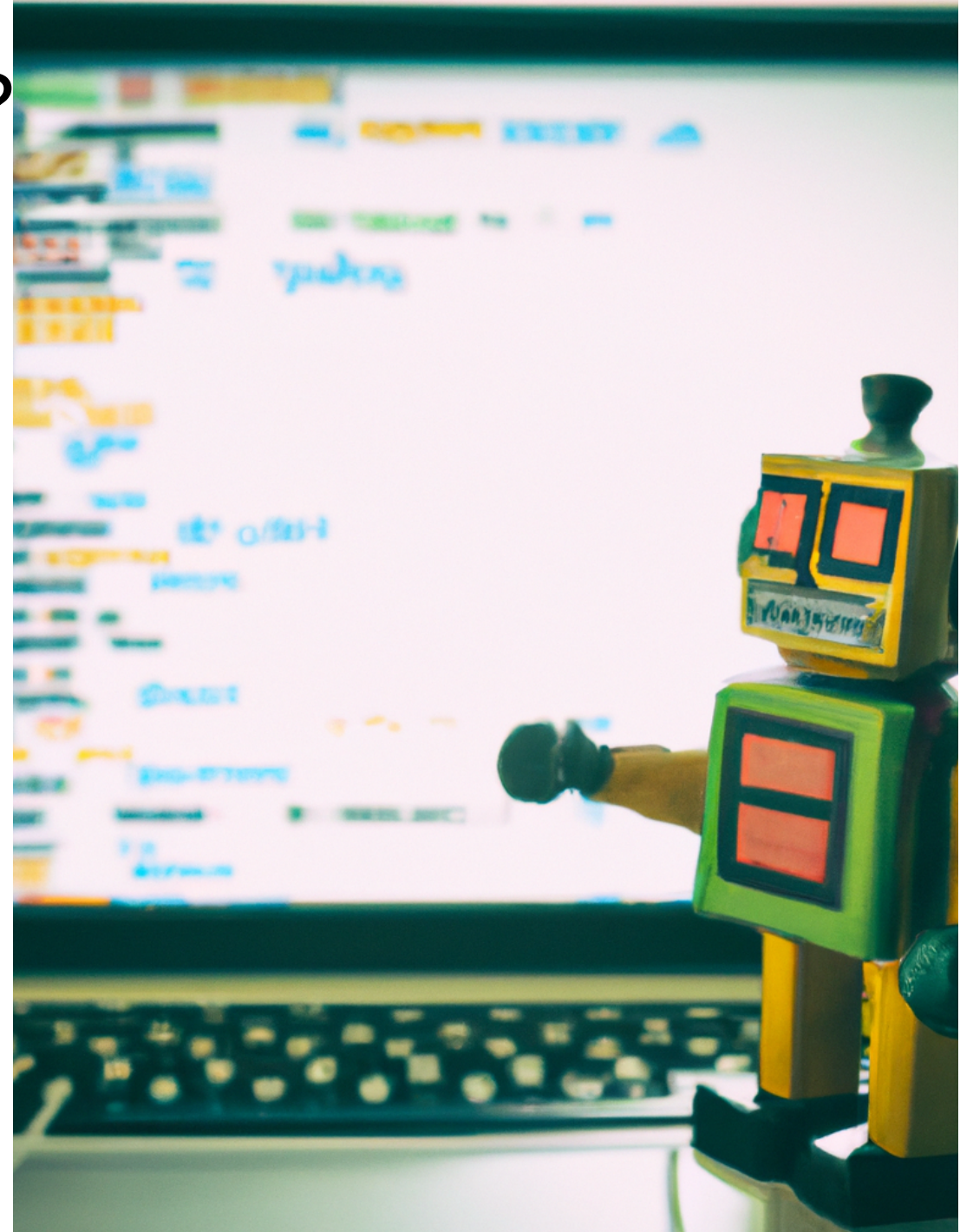
Kan chatGPT programmeren?

- Zoals een mens dat kan? Nee.
- Een mens heeft begrip van programmeren, kan redeneren, maar steunt op (in vlg met chatGPT) beperkte ervaring.

Kan chatGPT programmeren?

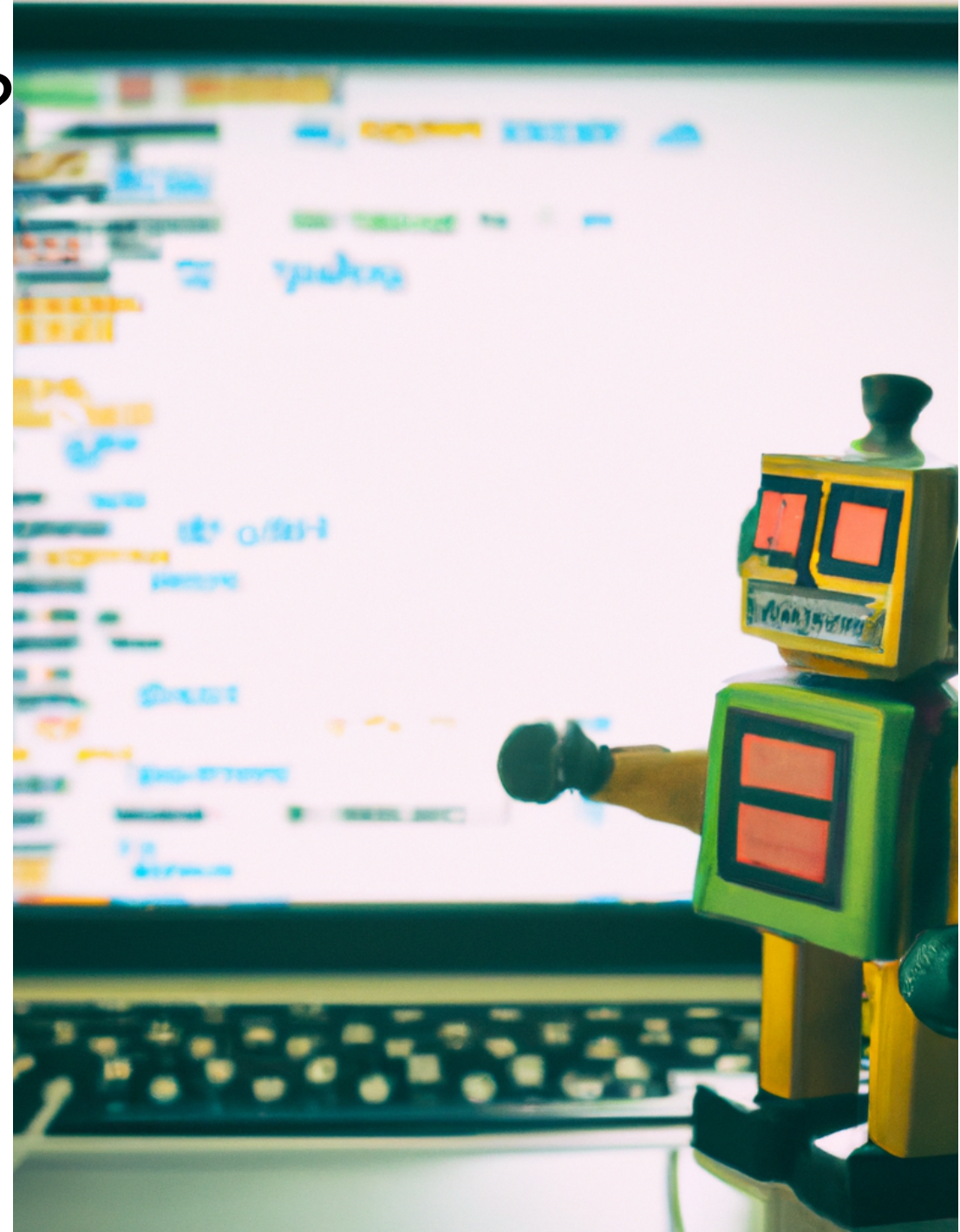
- Zoals een mens dat kan? Nee.
- Een mens heeft begrip van programmeren, kan redeneren, maar steunt op (in vlg met chatGPT) beperkte ervaring.
- chatGPT heeft enkel heel veel voorbeeldcode gezien en genereert op basis hiervan programma's (zonder begrip van die code)

Kan chatGPT programmeren?

- Zoals een mens dat kan? Nee.
- Een mens heeft begrip van programmeren, kan redeneren, maar steunt op (in vlg met chatGPT) beperkte ervaring.
- chatGPT heeft enkel heel veel voorbeeldcode gezien en genereert op basis hiervan programma's (zonder begrip van die code)
- Gegenerateerde antwoorden kunnen fouten bevatten

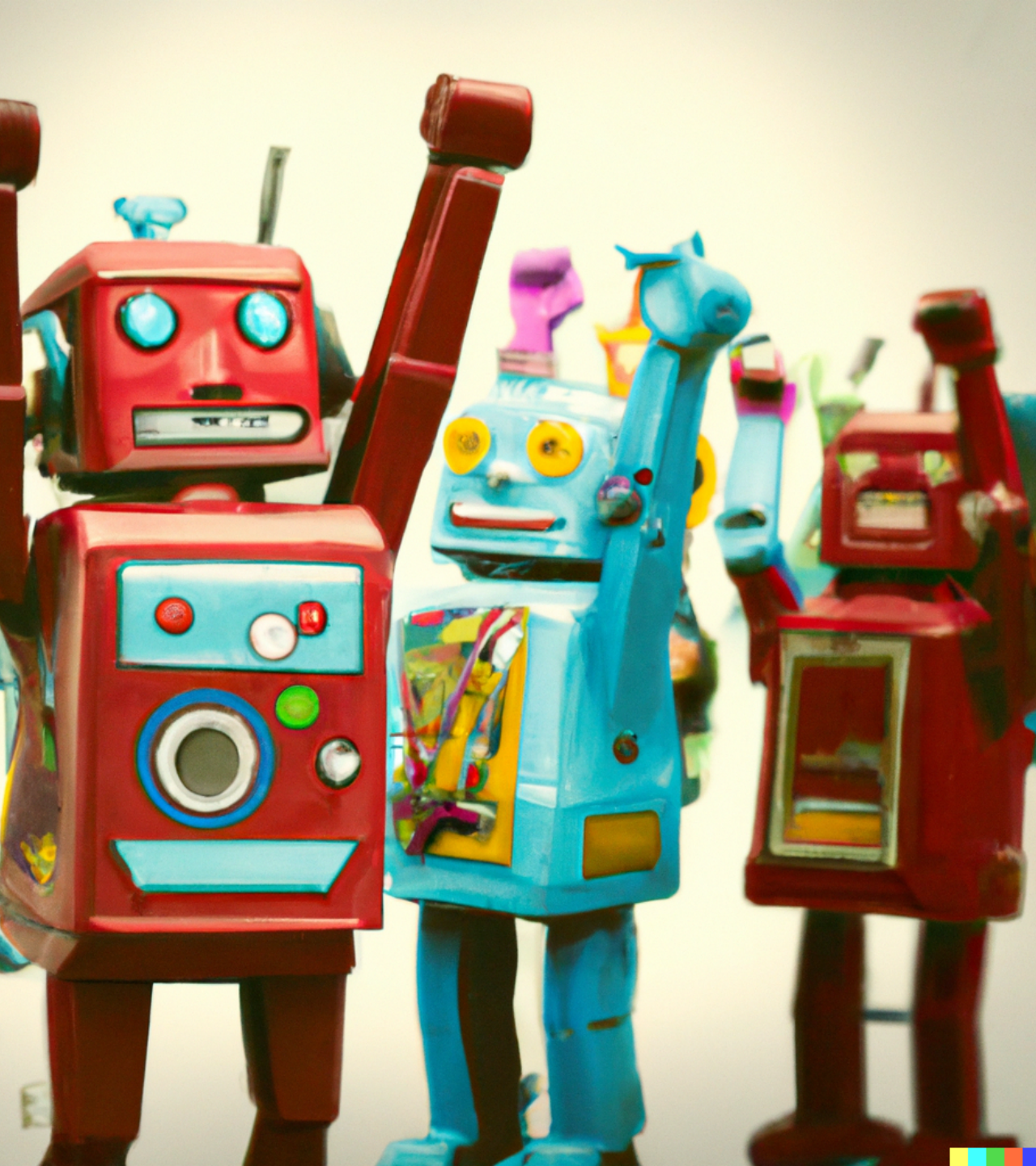
Kan chatGPT programmeren?

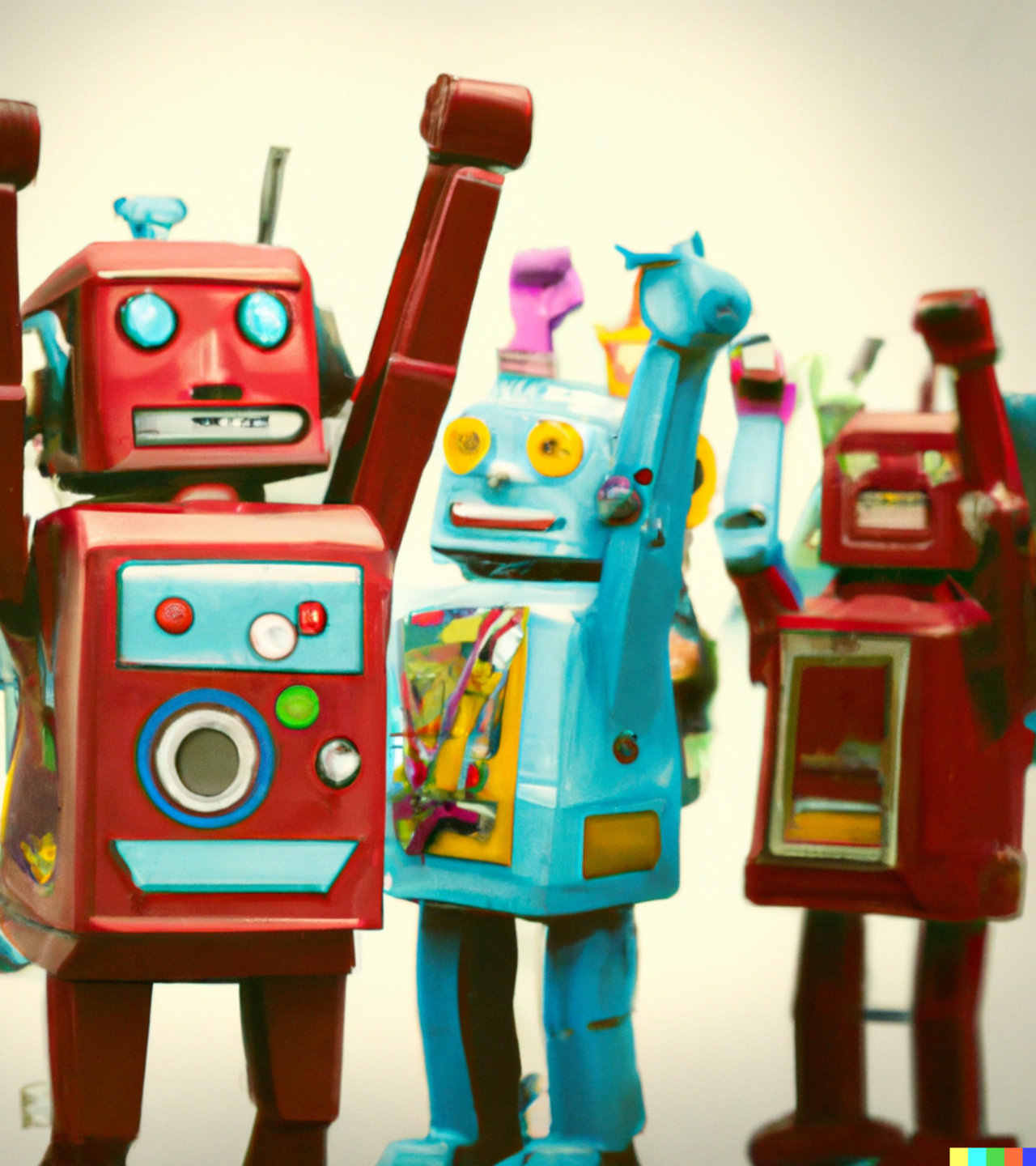
Kan chatGPT programmeren?

- Maar chatGPT kan wel een goede **hulp** zijn voor de **kritische gebruiker**
  - Genereren van stappenplan
  - Code genereren voor deelproblemen
  - Schrijven van testen
  - Hulp om foutboodschappen te interpreteren
  - Inspiratie voor programmeerprojecten
  - ...

Conclusie

Conclusie

chatGPT maakt programmeren
alleen maar relevanter

- programmeren wordt toegankelijker
- efficiëntie van programmeurs zal toenemen

Kunnen computers programmeren?

Prof. dr. Frank Neven
frank.neven@uhasselt.be

WWW.UHASSELT.BE/DSI

